

MEMLEKETİN BİRİNDE

1958

Aziz Nesin 1915-1995

İÇİNDEKİLER

Hazinedeki Paslı Teneke
Padişaha Giren Kazık
Eski Roma'da Yaşayan Biri
Dayanın Yurttaşlarım
Hazreti İsa ile İki Kişi
Kargaların Seçtiği Padişah
Bir Çin Hikayesi
Kötülerin Bakamadığı Mücevher
Bay Öküz'le Bay Ahmet
Dünyanın En Büyük Kralı ve Tahtakurusu
Çoban Köpeği ile Motorlu Tren
Esneyen İnsanlar Ülkesi
İnsan Olun Yavrularım
Kendini Tanımayan Kral
Bayan Maymun
Nişan Alan Eşek
Merhumun Vasiyeti
Tamburanın Teli
Pırtlı Masal
Sadrazam Eşek
Aslan Payı
Bir Zamanlar
La Fontaine'in Yazamadığı Masal

Hakkında

"Memleketin Birinde" öykü-masal kitabı 1958 yılında Aziz Nesin tarafından yazılmıştır. Yazar, masalsi bir anlatım tekniği kullanarak günlük ve siyasi olaylara, toplumsal sorunlara değinmiştir. Öykülerinde mizahi bir dil kullanmıştır. Kitap yirmi üç öyküden oluşmaktadır. Öykülerinde en çok kullandığı temalar güç, yozlaşma, kişisel çıkar, ahlak, otorite, toplumsal adaletsizlik, iyilik ve kötülük olarak belirtilebilir.

HAZİNEDEKİ PASLI TENKE

Öykü

Padişah kutsal emaneti çalar Bir ülkede hiçbir şeyi olmayan bir ülke varmış. Bu yoksun ve yoksul ülkenin atalarından kalan bir emaneti varmış ve padişahın hazinesinde çok iyi şekilde saklanırmış. Kırk bir oda, kırk bir kutu içinde bir sürü nöbet tutan askerle korunurmuş. Yoksul halk bu emanet tüm ülkeye ait olduğu için bu emanetle övünürmüş. Günlerden bir gün padişah bu emaneti çok merak etmiş. Hazineye padişah, sadrazam, vezir her zaman girebiliyormuş ve emanetin yerinde olup olmadığını kontrol ediyormuş. Ülkenim padişahı olduğu için hazineye girmesine engel olacak kişi yokmuş. Kırk birinci odaya geldiğinde çok heyecanlanmış ve kutuları açmaya başlamış. Kırk birinci kutuya geldiğinde heyecanı daha da artmış. Kutuyu açtığında yeryüzünde o güne dek görülmemiş bir mücevher görmüştür. Bir alev gibi yanıp duruyormuş. Altın değil, platin değil, gümüş değilmiş. Çok değişik bir şeymiş. Padişah dayanamamış atalardan kalan bu kutsal emaneti kendini almaya karar vermiş. Ama anlaşılması için yerine incilerle elmas, zümrüt gibi değerli taşlarla süslü bir mücevher koymuş. Emaneti çaldığı anlaşılır diye korktuğundan da her yıl emaneti koruyacaklarına ant içtikleri yemin törenini yılda ikiye çıkartır.

Sadrazam emaneti çalar Törenin yılda iki kez yapılmasından işkillenen sadrazam da emaneti kontrol etmeye karar verir. Kırk bir odayı geçip, kırk bir kutuyu açtığında gördüğü mücevhere hayran olur ve o da bunu kendisine alıp yerine parlak taşlarla süslü bir altın koymuş. Nasılsa emaneti kimse görmediği için anlaşılmayacağını düşünür. Yaptığı işin anlaşılmasından korktuğu içinde ant içme törenini her mevsim olacak şekilde dörde çıkarır.

Vezir kutsal emaneti çalar Törenin dörde çıkmasından şüphelenen vezir emaneti kontrol etmeye karar verir. Emanete ulaştığında onu kendisi için alıp yerine gümüş koymaya karar verir. Nasılsa emaneti gören ve tanıyan yoktur, bir şey olmaz diye düşünür. Yaptığı anlaşılır diye korktuğundan yılda dört kez yapılan ant içme törenini her ay yaptırmaya başlar.

Saray nazırı kutsal emaneti çalar Saray nazırı kurnaz biridir ve törenin her ay yapılmasından kuşkulandır. Gidip emaneti görmeye karar verir. Kırk bir odadan geçip kırk bir kutuyu açtıktan sonra gördüğü mücevher hoşuna gider ve almaya karar verir. Yerine bakır koyar. Yaptığı anlaşılır diye korkarak her ay yapılan ant içme törenini her hafta yapmaya başlar.

Subaşı kutsal emaneti çalar Hazineyi koruyan subaşı da kurnaz bir adamdır. Her hafta ant içilmesinden kuşkulandır ve gidip emaneti görmeye karar verir. O da öbürleri gibi kırk bir odayı geçip kırk bir kutuyu açmış ve gördüğü bakırı kendisine almak istemiş. Yerine demir koyup, kimsenin anlamayacağını düşünmüş. Yaptığı anlaşılmasın diye atalardan kalan kutsal emaneti koruyacağına her gün ant içmeye başlamış.

Emaneti görmek isteyen adamın idamı Gel zaman git zaman ulusun içinden biri çıkmış. Yıllardır kutsal emaneti koruyacaklarına ant içtiklerini ama emaneti hiç görmediklerini söyleyerek kutuyu açıp halka emaneti göstermelerini istemiş. Bu sözler bomba etkisi yaratmış. Başta padişah olmak üzere emanete hıyanet eden herkes telaşlanmış. Hırsızlık ortaya çıkacak diye korkuyorlarmış. Koruduğumuz emaneti görelim diye kişiyi vatan haini ilan etmişler. Padişah yasaya uygun öldürelim diyerek önce bir yasa yazmış sonra özel bir mahkeme ile yargılayıp öldürmüşler.

Ortaya çıkan paslı teneke Fakat bu söylem ağızdan ağıza dolaşmaya başlamış. Günün birinde halkın içinden biri ölümü göze alarak emanetin ne olduğunu ortaya çıkarmaya karar vermiş. Ama odaya gizlice girmeyi başaran kişi dışarı çıkarken hazineyi koruyanların eline düşmüş. Elinde de paslı teneke varmış. Subaşı elindeki tenekeyi görünce kutsal emanet bu değil demiş. Saray nazırı, vezir, sadrazam, padişah hepsi aynı yorumu yapmış. Paslı tenekeyi elinde tutan adam bunu nereden bildiklerini sormuş. Hepsi suçlu olduğundan bir şey diyememişler. Yakalanan kişiyi hemen orada boğdurup yeni bir yasa çıkartmışlar. Bu yasaya göre sabah, öğle, akşam kutsal emaneti ölümleri pahasına korumak için her gün ant içilecektir. Andı içenlerin hiçbiri kutsal emanetin çalına çalına paslı tenekeye dönüştüğünü asla bilememişler.

Temalar

Yalan/İhanet Padişah ve sarayda çalışan yetkililer kendi hırsları ve çıkarları için halka ihanet etmişler ve hırsızlık yapmışlardır. Hepsi kendinden sonra birilerinin de hırsızlık yaptığını anlar ama çıkarları örtüştüğü için seslerini çıkarmazlar. Kendilerini kurtarmak için suçsuz insanların ölümlerini umursamazlar.

Güç/Baskı/Korku Halk, emaneti sorgulayan kişinin öldürülmesi sonrası konu hakkında açık açık konuşmaya korkar. Güç ve otoriteye boyun eğerek törenlerde ant içmeyi sürdürür. Otoritenin, elindeki gücü kullanarak çıkarları için halkı baskı altına alması ve topluma ihanetini sürdürmesi çarpık düzenin sürdürülmesine sebep olmaktadır.

PADİŞAHA GİREN KAZIK

Öykü

Rahat ülke Ülkenin birinde herkes sadece kendini düşünür, kendi karnı tok sırtı pek olunca herkesi kendi gibi bilirmiş. Günlerden bir gün adamın biri kendisine kazık girdiğini söyleyerek bağırmaya başlamış. İlk önce kimse aldırış etmemiş ama adamın bağırtısı artıkça tedirgin olup kaygıya düşmüşler. Kendi koruyan subaşları adamı yakalayıp kontrol ettiklerinde hiçbir kazık görmedikleri için ahalinin huzurunu bozup tedirgin ettiği için adamı uzak bir yere sürmüşler.

Yaygara koparanlar çoğalır Fakat kısa bir süre sonra adamı kontrol eden subaşı da kendisine kazık girdiğini söyleyip bağırırmaya, yardım istemeye başlamış. Subaşıyı yakalayıp kadıya götürmüşler fakat kadı subaşıya giren herhangi bir kazık görmediği için boş yere herkesi ayağa kaldırdığını söyleyerek ayaklarından zincirleyip zindana attırmış. Bir süre sonra kadı da kazık giriyor diye bağırırmaya başlamış. Bu durum padişahın da kulağına gidince işe şaşırıp kalmış ve kadıyı iyice kontrol etmelerini söylemiş. Hekimbaşı, kadıyı kontrol eder ve kazık falan olmadığını söyleyerek kadıyı tımarhaneye kapatırlar. Fakat kısa bir süre sonra hekimbaşı da kazık giriyor diye bağırırmaya başlayınca iş iyice ilginçleşir. Padişah artık kızmaya başlar. Bilirkişilerin olaya el atmasını ister. En büyük medreseden üç müderris seçilir ve hekimbaşını kontrol eder. Onlarda kazık bulamayınca, koskoca hekimbaşının böyle yaygara koparmasını ayıplayıp uzağa sürgün ederler.

Durum tüm ülkeye yayılır Kısa bir zaman sonra bilirkişilerde aynı şekilde bağırırmaya başlayınca sadrazam, şeyhülislam bilirkişilere bakıp boş yere yaygara kopardıklarını söylerler. Bağırırmaya devam ettiklerinden onları da zindana atarlar. Ama bir süre sonra onlarda kazık giriyor diye bağırırlar. Padişah yalan söylediklerini düşünür. Ortada kazık falan yoktur. Padişah kazık girmeyenlerin kazık giriyor diyenleri kontrol etmesini ister. Kimse kazık göremez ama bir süre sonra ülkede kim varsa kazık giriyor yardım edin diye bağırırmaya başlamıştır. Kimse birbirinde kazık görmediği için herkes birbirini yalancılıkla suçlar. Gel zaman git zaman artık kazığa alışıklar sesleri çıkmaz olur.

Padişahın yardım çağırısı Bir gece saraydan ses gelir. Bu kez de padişah kazık giriyor yardım edin diye bağırırdur. Herkes padişah olduğu için doğruyu söylediğini düşünür. Padişah kazığı çıkarmaları için yardım istediğinde ise yardım edemeyeceklerini söylerler. Bu kazık başka kazıklar gibi değildir, gözle görülmemektedir. Acısını da kazığı yiyenden başkası duymamaktadır. Padişaha dişini sıkmasını, onlar gibi kazığa alışınca bir süre sonra rahata ereceğini anlatırlar.

Temalar

Bencillik Öyküde insanlar başkalarının dertlerine, acılarına karşı duyarsız olup durum kendi başlarına gelince gerçeği anlamaya başlarlar. İnsanlar en başta başkalarının acılarını görmezden gelirler. Kendi başlarına gelince de en fazla acıyı kendileri çekiyor gibi hissederler.

Duyarsızlaşma Ne kadar kötü olursa olsun bir süre sonra insanların her duruma alışıp duyarsızlık kazandığı görülmektedir. Acıyı ve olanı kabullenip değiştiremeyeceklerine inanırlar.

ESKİ ROMA'DA YAŞAYAN BİRİ

Kişiler

Anlatıcı Ruh göçü ile gittiğini söylediği dönemde Romalıdır. Zengindir ve bir oğlu vardır. Siyasetçidir.

Valatus Romalı olduğu dönemde anlatıcının dostudur. Ünlü bir gladyatördür.

Sempeus Romalı olduğu dönemde anlatıcının dostudur. Eskiden köledir ama artık özgürdür. Ünlü bir hekimdir.

Tiseron Roma'nın en iyi araba yarışmacısıdır. Anlatıcının o dönemdeki dostlarından biridir.

Hesapianus Oyun yazarı ve tiyatrocudur. Anlatıcı onun partisini eleştirdiği için ondan hoşlanmamaktadır.

Öykü

Anlatıcının yaşadığı ruh göçü Anlatıcı Milattan Önce zamana gittiğini, ruh göçü yaşadığını söyleyerek hikâyeyi anlatmaya başlamıştır. Gittiği zamanda Romalı bir yurttaştır. Geniş bir bahçe içinde büyük bir villası vardır ve o akşam evinde bir davet vermiştir. Tüm dostları davettedir. Fakat anlatıcı en yakın olduklarını tanıtır.

Anlatıcının Roma'daki dostları Dostu Valatus ünlü bir gladyatördür. Çok da ünlüdür ve en son dövüşü yine kazanmıştır. Anlatıcı Kolezyumdaki anları da anlatır. Kalabalığı ve insanların uğultusunu, karşılaştığı rakibini nasıl öldürdüğünü tasvir eder. Çağırdıklarından öbürü Yulius Perus savaş arkadaşıdır. Ünlü bir generaldir. Helenizm krallığını yıkan ordunun başındadır. Dostu Sompeius eskiden köledir. Ama ünlü bir hekim ve felsefesi olduğundan, efendisini iyileştirmiştir. O da onu

kölelikten azat etmiştir. Dostu Tiseron gençliğinde Roma'nın en iyi araba yarışçısıdır. Şimdi piyesler, şiirler yazıyordu.

Hesapianus'un oyunu Şölen çok güzel geçmiştir. Üç gün boyunca sürekli yiyip içip eğlenmişlerdir. Kendine gelip temizlendiğinde dostu Plebius'un yanına gitmiştir. O da onun parti arkadaşıdır. Ava çıkacaklarını ve hazırlanmasını söylemiştir. Fakat av yarındır. Bugün ne yapacaklarını konuşurlar sonunda büyük amfiye giderler ve oyun izlerler. Hesapianus'un komedisi vardır. Anlatıcı onu sevmemektedir. Zehir gibi dili vardır. Onu zehirlemek istemiş ama arkadaşları Roma'nın Cumhuriyet olduğunu söyleyerek böyle bir şey olamayacağını belirtmişlerdir. O gün oyunca yine anlatıcının partisini yeriordu. Anlatıcının partisindikilerin seçmenleri kandırıldığına dair bir oyundur ve bunu direkt ifade etmiyor, dolambaçlı yollardan anlatıyordu.

Kabakius'u tutuklarlar Canı sıkılan anlatıcı sinirli bir şekilde villasına dönünce, villanın önünün kalabalık olduğunu görür. Köleleri de hep dışarıdadır. Ne olduğunu sorduğunda, askerlerin oğlunu tutuklamaya geldiklerini söyler. Oğlu Kabakius'u tutuklamaya gelen askerlerin başında da dostu Perus vardır. Anlatıcı ne olduğunu sorduğunda, tam bilmediğini ama söylentilere göre oğlunun "Roma'ya giden yollar kapalı" dediği için tutuklanacağını anlatır. Bu söz yazdığı şiirin mısralarında geçiyordu.

Anlatıcı emri vereni arar Anlatıcı durumun net olarak öğrenemez ama emri kimin verdiğini yazılı olan bildirilen emir kağıdından bakarak görür ve ona hesap sormaya gider. Bu şekilde hesap sormaya gittiği her yerde ona başka bir yazılı emir gönderirler ve asıl emir veren kişiye ulaşmaya çalışır. Bucak müdür, kaymakam, Meclisten üç vekil, Konsül ve son olarak Senatüs üyelerine giderek hesap sormaya ve emri veren asıl kişiyi bulmaya çalışır. En sonunda anlar ki hesap sormayacaktır. Çünkü emri evren Senatus üyeleridir. Senatus üyeleri kendi partilileridir. Onları da kendisi seçmiştir. Suçlunun kendisi olduğunu anlar ve hançeri çıkarır kendi göğsüne saplar. Anlatıcı insanın eskiden hangi çağda, hangi kalıplarda yaşadığını hatırlamasının çok kötü olduğunu söyleyerek hikâyeyi bitirir.

Temalar

Baskı İçinde bulunduğu dönemde ülke demokrasi ile yönetilmesine rağmen yazdığı bir şiir sebebiyle tutuklamalar olması yöneticilerin baskı unsuru ile insanları nasıl denetlemeye çalıştığını ve gücünü baskı aracı olarak kullandığını göstermektedir.

Politik eleştiri Oğlu demokratik yöntemlere aykırı olarak, suçu olmadan tutuklanınca yaşadığı haksızlığa çözüm arayan ve nüfuzunu kullanan anlatıcı eski bir çağdadır. Soruna neden olan asıl kişinin yine kendisinin olduğunu fark eder ve intihar eder. Sorunları çözebilecek olan kişi iken bu problemlerin değişmeyeceğini anlamak onu çözümsüzlüğe götürmüştür. Hikâyede demokratik yönetimin olduğu iddia edilen ülkelerde, uygulamalarının tam tersi olması sebebiyle eleştiride bulunulur. İnsanların bu durumlardan hem zarar görüp hem de düzene hizmet etmesi ile kendi çözümsüzlüklerine yol açtığına işaret eder.

DAYANIN YURTTAŞLARIM

Öykü

Sürüngenlerin, böceklerin büyümesi Çok güzel bir ülkede insanlar birtakım sürüngenler, zehirli böcekler, örümceklerle birlikte yaşarlarmış. Ama bu hayvanlar onları rahatsız etmezmiş çünkü her yerde olabilecek kadarlarmış. Ama belli bir süre sonra bu hayvanlar çok büyümeye ve çoğalmaya başlamış. Yılanlar kavak boyunca, örümcekler ev kadar, kertenkele yavruları timsah boyutunda doğmaya başlamışlar. O ülkede yaşayan insanları da sokmaya ve zehirlemeye başlamışlar.

Zehirini aldıkları hayvana benzeyenler Hayvanlar insanları soktukça ve ısırıldıkça insanların beyni uyuşuyor ve bu zehre bağımlı oluyorlardır. Sürekli hayvanların yanına giderek o zehiri vücutlarına almaya çalışıyorlardır. Ülke ikiye ayrılmış durumdadır. Bu durumun zararlı olduğunu savunup insanların bu hayvanlardan uzak durması gerektiğini savunanlarla kendilerini zehirletip keyif alanlar karşı karşıyadır. Hayvanların ısırıp zehirleyenler de gün geçtikçe daha fazla çoğalıyor ve diğerleri azınlıkta kalıyorlardır. Gel zaman git zaman bu zehire alışanlar o kadar çok zehirlenmeye başlamışlar ki git gide elleri, ayakları, gözleri, vücut yapıları değişmeye ve o hayvanlara benzemeye başlamış. Bir zaman sonra da tamamen yılan, örümcek gibi görünmeye başlıyorlarmış. Diğerleri ise insan kalmak için direniyorlarmış. Yurttaşlar direnin insanlığınıza koruyun diyenlere, alçaklar, hainler diye bağırlarmış.

Doğu kapısının kapanması O ülkede yaşayan aydınlar buna çözüm aramışlar. Çözüm bulmak için her biri başka bir ülkeye, başka insanları ve ülkeleri incelemeye gitmişler. Döndüklerinde hepsi başka bir çözüm sunmuş. Evlere geniş pencereler açalım, başka ülkelerden örnek insanlar getirelim, bizinkileri başka ülkelere gönderelim, günde üç kez zıplamak gerekir gibi çözüm önerileri sunanlar olmuş. En son içlerinden biri sürüngenlerin, böceklerin doğu yönünden esen havanın etkisi ile büyüüp çoğaldıklarını gözlemlediğini söylemiş. Doğu yönünden gelen havayı kesen dağların dibinde olan köylerde bu sorunun olmadığını gözlemlemiştir. Bu sözlere inanan ve inanmayanalar olmuş ama inanalar hemen işe koyulmuş. Zehirli hayvanlarla kanlı bir savaşa girişmişler. Çünkü o dönemin Başbayı da sürüngenlerden yanaymış. Ülke düşmanlardan korunmak için çepeçevre kale duvarlarıyla çevriliymiş. Ülkenin insanları doğu kapısını kapamaya çalışmışlar. Öbürleri içerden kapatmaya, diğerleri dışarıdan açmaya çalışırken içerdekiler başarı kazanmış. Bu düşünceyi ileri sürüp başarı kazanan kişi o ülkenin Başbayı olmuş. O kapıyı sakın aralamamalarını, bir kez aralarlarsa günün birinde ardına kadar tekrar açılacağını öğütlemiş.

Başbaylık yarışının sonucu Bir zaman sonra bu akıllı kişi ölünce başkaları Başbay seçilmeye başlamış. Yine eskisi gibi böcekler, sürüngenler varmış ama doğudan gelen hava girmediği için bu böcekler büyüymiyormuş ve üreyemiyormuş. Gel zaman git zaman Başbay adayları arasında çatışmalar başlamış. Başbaylar yeniden insanların yılanlaşmasını ve örümcekleşmesini istemiyormuş ama seçimi kazanmak için kendisini destekleyen birkaç kişiyi doğu kapısından almakta sakınca görmemişler. Kapı üç oyluk, on oyluk, yüz oyluk, bin oyluk aralana aralana gün gelmiş ardına kadar açılmış. Ama Başbaylar kapının tamamen açık olmasını istemediklerinden kendi adamlarına emir verip dayanın, içerden itin emri veriyorlarmış. İçerden ite, dışardan ite kapı kendi ekseni etrafında fırır dönmeye başlamıştır. Başbay ise dayanın yurttaşlarım dayanın demeye ve bağırılmaya devam ediyormuş.

Temalar

Güç ve Kişisel Çıkar Ülkeyi yönetenlerin kendi menfaatleri için toplumda oluşabilecek sorunları küçümsemediği ve görmezden geldiği görülmektedir. Siyasi gücü elinde bulunduranlar, çıkarlarını ön planda tutmaktadır.

Dönüşüm/Yozlaşma Toplumdaki sürüngenlerin dışarıdan gelen bir rüzgarla kontrolden çıkacak kadar değişim göstermesi ve insanları da kendilerine benzetmeleri bir toplumun dışarıdan etkilerle değişime uğrayabileceğini göstermektedir. Hayvanların zehri ile onlara benzeyen ve zehire bağımlı olan insanlar sonunda çoğalır ve bu durumu savunmaya başlar. Toplumun ikiye bölünmesine ve yozlaşmaya neden olduğu söylenebilir. Gerçek hayatta da toplumda bir kesimde başlayan yozlaşma ve çürüme toplumun diğer kesimlerini de dönüştürüp, bu durumun toplumsal sorunlara sebep olabilecektir.

HAZRETİ İSA İLE İKİ KİŞİ

Kişiler

Hız İsa Tarihteki gerçek bir kişiyi temsil etmektedir. Sürekli Allah inancını ön planda tutmaktadır.

Operatör Estetik Cerrahi Operatörü çok zengindir ve doktordur. Kentin hem en zengini hem de en yardımseveridir.

Tamirci Otomobil tamircisi olarak çalışmaktadır. Çok zengin değildir ama durumu iyidir.

Öykü

İyilik ve kötülük karmaşası Bir gün Hz. İsa, bir estetik cerrahi operatörü ve bir otomobil tamircisi birlikte oturuyorlarmış. Hz. İsa onlara din telkinlerinde bulunuyormuş. Operatör ve tamirci aralarında insanların iyi mi kötü mü olduğuna dair konuşmaya başlamış. Tamirciye göre her insanın içinde iyilik varken, operatör her insanın mayasının kötülük olduğunu savunuyormuş. Tamirci o kentin en zengin ve iyiliksever insanının operatör olarak bilindiğini, bunu nasıl savunduğunu sormuş. Operatör ise bunca yıldır o kadar insana iyilik ettiğini ama hiç iyilik görmediğini, cennette tek başına kalmaktan korktuğunu söylemiş. Hz. İsa ise konuşmaya katılmamış, önündeki toprak çanakta şarabını içmiş.

Operatör ve tamircinin iddiası Konuşmanın sonunda bu iki kişi insanlar iyidir, kötüdür diye bahse girerler. Sonra bunu deneyerek görmek için bir plan yaparlar. Planın sonunda kim kazanırsa diğerine

bütün servetini verecektir. Hz. İsa ve tamirci bir zeytin ağacının altına gidip yolun kenarında durup bekleyen operatörü izlemeye başlarlar.

Yoldan geçen soyguncu İlk gelen kişi yaklaştıkça tamirci o kişinin iyi biri olması ve operatörün tüm servetini alabilmek için dua eder. Operatörde tam tersi biçimde dua eder. Adam gelir ve operatörü soyar. Cebindeki bütün paraları alır. Operatör adamın unuttuğu beş doları da ona uzatır. Soyguncu adamın onu iyilikle yola getirmeyi amaçladığını düşünür ama bunlardan etkilenmeyeceğini söyler. Operatör çok sevinir tamirciye ve Hz. İsa'ya iddiayı kazandığını söyler. Hz. İsa acele etmemesini ve insanların iyi olduklarına inanmasını, sabırla beklemesini tembihler.

Yoldan geçen diğer soyguncular Başka biri daha gelir. Operatör ve tamirci yine kendilerinin iddiayı kazanacakları şekilde dua ederler. Gelen kişi de soyguncu çıkar ve operatörden paralarını çıkarmasını ister. Operatör soyulduğunu ve hiç parasının olmadığını belirtir ama üzerindeki değerli eşyaları verebileceğini söyler. Soyguncu her şeyi alır. Tam giderken operatör ağzının içindeki altın dişi gösterir ve almak isteyip istemediğini sorar. Soyguncu onu da alır. Operatörün bu haline şaşırır. Operatör adam gidince ağacın arkasına saklananlara ben kazandım diye duyurur ama Hz. İsa sabırlı olmasını ve umudunu kesmemesini söyler ve onu bekletir. Yine başka biri gelir. Paraları ve değerli eşyalarını çıkarmasını ister. Hiçbir şey olmadığını söyleyen operatör, üstündekileri alırsa onu sevindireceğini söyler. Hatta donunu da yeni aldığını onu da alabileceğini belirtir ve çırılçıplak kalır. Soyguncu gidince sevinçle bahsi kazandığını söyler. Ama Hz. İsa yine sabırla beklemesini öğütler. Bir ayak sesi duyulur, operatör ve tamirci yine iddiayı kendilerinin kazanması için dua ederler. Gelen kişi yine soyguncu çıkar. Elindeki sopayı operatörün kafasına indirmeye başlar. Operatör sol tarafına vurmadınız buraya vurun lütfen diyerek adamı şaşırtsa da sonunda her yeri kan içinde kalır. Onu döven kişi sarhoştur ve adamı dini bütün biri zanneder ama bu hareketleri umursamadığını söyler. Operatör tamirciye seslenir, bütün parası onun olmuştur. Ama Hz. İsa Allah'tan umut kesilmeyeceğini beklemeye devam etmesini ve sabırlı olmasını söyler.

Operatör katil olur Tekrar biri gelir. Operatör içinden inşallah gelen katildir ve beni öldürmek ister der. Gelen kişi yerde inleyen operatöre yardım etmeye çalışır. Operatör onu sessizce kovar ama adam yardım etmeye ve onu böyle bırakamayacağı konusunda kararlıdır. Operatör git başımdan yardım istemiyorum diye koymaya devam eder. Adam ille de yardım etmek, operatörün yaralarını temizlemek ve onu şehre götürmek istiyordur. Adamın onu bırakmayacağını anlayan operatör tüm servetini kaybedeceğini anlar ve yerden taş alıp adamın kafasına indirir. Hz. İsa ve tamirci olduğu yerden çıkar. Bu sırada operatör adamı cansız bırakmıştır.

Operatör ve tamircinin sonu Operatör kanlı ellerini Hz İsa'ya uzatıp kazandığını ve iyi insan olmadığını söyler. Tamirci nereden biliyorsun deyince kendisinden bildiğini söyleyerek bağırır ve yere yıkılır. Tamirci malının, mülkünün elinden gideceği korkusuyla öldürmek için yaralı operatöre saldırır. Hz. İsa onu sırtına alıp şehre götürüp jandarmaya teslim etmesini söyler.

Temalar

İyilik ve Kötülük İyilik ve kötülüğün sorgulandığı hikâyede karakterler insanların özü konusunda farklı düşünüyorlardır. Kendi çıkarları söz konusu olduğunda ise bu çıkarları her şeyin önünde tutarak en yakın arkadaşını, tanımadığı suçsuz bir insanı öldürecek duruma kadar gelirler. Operatör herkese yardım eden bir insanken kötü insan olarak değerlendirilebilecek seçimleri yapar duruma gelmiştir. İnsanların özünün iyi olduğunu savunan tamirci ise savunduğu görüşe aykırı tavırlar ve düşünceler içine girmiştir. İyilik ve kötülüğün şartlar, durumlar, çıkarlar ve seçimlerle beklenmedik şekilde değişebileceği görülmektedir. İnsanın doğası karmaşık ve tek bir yargı ile ifade edilemeyecek yapıdadır.

KARGALARIN SEÇTİĞİ PADİŞAH

Kişiler

Padişah En uzun süre padişahlık yapan adam padişah olmadan önce çok yoksul ve sürekli insanlara iyilik yapmak isteyen biridir. Fakat eline iyilik yapabilme imkânı geçince yoksulken yapmayı hayal ettiklerini gerçekleştirmez.

Yaşlı adam Kargaların padişah olacak kişiyi seçtiği ülkede yaşamaktadır.

Öykü

İyilik yapmak isteyen adam Zamanın birinde yoksul bir adam varmış. Yiyeceği giyeceği bile pek yokmuş. Kötü biri de değilmiş. Sürekli iyilik yapmak istemiş ama nasıl yapacağını da bilmiyormuş. Sürekli Allah'a yalvarmış. Bir imkânım olsa da insanlara iyilik yapsam diye dua etmiş. Bir gün böyle yakarırken yaşlı bir adam çıkmış ortaya. Ne istediğini sormuş. İnsanlara iyilik yapmak istediğini söylemiş. Öyle bir imkân bulsa aç, açıkta kimse kalmayacağını herkesin rahatlıktan sıkılmaya başlayacağını iddia etmiş. Adam onun gibi bir sürü insan olduğunu ama iyilik yapmanın zor olduğunu söylemiş. O kadar çok iyilik yapmak istiyorsa durmamasını, sürekli gezip dolaşmasını öğütlemiş.

Padişahlık seçimi Adam yaşlı adamı dinlemiş, sürekli gezmiş dolaşmış. Uzun zaman geçince bir yere varmış. Bu bir kale imiş ve giriş kapısını bulup içeri girmiş. İçerisi insan doluymuş. Herkes bağrışıp onlara iyilik yapmak istediklerini, kargaları söylemelerini ve onu padişah seçmelerini istiyormuş. Adam şaşırılmış ve insanların arasında yaşlı adamı görmüş. Yaşlı adam durumu ona anlatmış. Bu ülkede her yıl padişah seçimi olurmuş. Padişahlık babadan oğula geçmezmiş. Padişahı da ülkedeki kargalar seçermiş. Bir karga üç kere aynı kişinin üstüne pislerse o padişah olurmuş. Eğer memnuniyet olursa padişahlığı devam eder, yoksa yenisi seçilirmiş. Şimdiye kadar bir yıldan fazla süre padişahlık yapan kimse olmamış.

Padişahın kargalara teşekkürü Adam karganın onun üstüne üç kez pislemesi ile padişah seçilmiş ve çok sevinmiş. İlk yaptığı işler kargalara teşekkür etmek için tarlalardaki korkulukları kaldırmak ve kargalara taş atmayı yasaklamak olmuş. Ayrıca her ev kargalara bir avuç yem vermek zorunda kalacaktı. Kargalar bu muameleden çok memnun kaldıkları için bir sonraki sene bu kez on karga gelip aynı adamın kafasına pislemiş. Adam tekrar padişah seçilmiş.

Padişahın ölümü Adam kargalara minnet borcunu ödemek için herkesin evinde yirmi karga beslemesini zorunlu kılmış. Adamın gözü kargalardan başkasını görmüyormuş. Halk söylenmeye başlasa da bir şey yapamıyormuş. Böyle böyle her yıl seçilmeye devam etmiş. Kargalara yuvalar yaptırmış, kargaların bitlerinin temizlenmesini emretmemiş. Kargalar büyüye büyüye hindi boyutuna gelmeye başlamışlar. Kargalar böyle beslene bakıla koyun gibi olmuş, çoğalmışlar. Kente sığma zorlanmışlar. İnsanlar dağ bayır göç etmeye başlamış. İnsanların evleri kargalara kalmaya başlamış ve kargalar sığır kadar irileşmiş. Gökyüzünde uçarken uğultulu sesler çıkıyormuş. Bir gün tekrar seçim olduğunda kargalar padişaha yine teşekkür için hep birden gelip padişahın kafasına pislemişler. Fakat adam yığının altında ezilmiş ve ölü bulunmuş. İnsanlar hep bir ağızdan karga kardeş beni seç diye bağırmaya başlamışlar.

Temalar

Güç ve sorumluluk/İyilik Kargaların çıkarlarını gözetmek için halkı zorlaması, toplumun doğal dengesini bozması gibi istenmeyen sonuçlar doğurur. Kargaların çıkarlarını koruması da kendisini padişah seçmelerinden kaynaklı bir davranıştır. Aslında bir taraftan onlara yaranarak padişahlığını devam ettirme çabası da görülmektedir. Fakat sürekli padişah seçilmesinden dolayı onu seçen kargalara yaptığı iyiliklerin amacını aştığını ve sonunda kendi ölümüne de neden olduğu görülmektedir. Gücün ve sorumluluğun dengeli biçimde dağıtılmayıp tek bir merkezde toplanması ve o kişinin keyfi kararları, kendi çıkarlarına hizmet edecek, aşırıya kaçacak şekilde kullanımı toplumda dengesizliklere, sorunlara ve felaketlere yol açabilmektedir.

BİR ÇİN HİKAYESİ

Kişiler

Çung Sürekli hırsızlık yapan ve bu konuda ün kazanan bir kedidir.

Pung Çiyang Balıkçı kahvesi vardır. Kedi Çung'u sahiplenir ve bakımını üstlenir.

Öykü

Kedi Çung Kung- Su, Güney Çin Denizi'nde küçük bir balıkçı kasabasıdır. Tüm halk balıkçılıkla geçinir. Pung Çiyang'ın balıkçı kahvesinde bir sabah nereden geldiği belli olmayan minik bir yavru kedi ortaya çıkar. İhtiyar Pung yavru kediyi ellerine alır ve onu Allah'ın gönderdiğini söyler. Kediye Çung ismini verir. Çırağına da kediye iyi bakması için tembihte bulunur. Kedi iki ayda bayağı büyür ve toplanır. Tüm kasaba ve müşteriler onu çok sever. Fakat kedinin kötü bir huyu vardır. Hırsızlık yapıyordur. Mutfağına girmediği, tenceresinin kapağını kaldırmadığı kimse yoktur. Yemeğini yetiştiremeyen ev kadınları bile suçu kedinin üstüne atar olmuştur.

Efsaneleşen Çung Bir gün Pung Amca'nın kahvesine gelen bir müşteri balık dolu kesekağıdını rafa koyduktan sonra kâğıt oyununa dalar. Kahveden çıkarken ise şok geçirir. Kese kâğıdı hiç bozulmamıştır ama içinde bir tane bile balık kalmamıştır. Yalnız altından bir delik açılmıştır. Kedi Çung'un hırsızlıktaki mahareti çok takdir edilir ve efsaneleşir. Çünkü bu kasabada hırsızlık önemlidir. Çalmak ayıp değil çalarken yakalanmak ayıptır.

Vergi dairesinin ortaya çıkışı Kung Su kasabasının sembolü olan Çung giderek daha da efsaneleşir. On dört yaşına gelince mesleğine devam eder ama bir sabah vazifesi başında ölmüş olarak bulunur. Bütün halk gözyaşı döker ve törenle onu gömerler. Bir süre sonra gömüldüğü yerde bir bina inşa edilir. Burası vergi dairesidir. Herkes vergi dairesini gösterip Çung'un ruhunun hortladığını söyler.

Temalar

Ahlak/Yozlaşma Bir toplumdaki kültür ve değerler yozlaşınca, ahlaki olmayan davranışlar yüceltilebilir. Bu tür davranışlar hırsızlık gibi kötü olduğu kesin olan eylemlerin bile normalleşmesine sebep olmaktadır.

Sistem eleştirisi Vergi dairesinin Çung'un ruhunun yeniden doğuşuna benzetilmesi halkın soyulmasının da normalleştiğini ima etmektedir. Yasal yollarla ve kolaylıkla halktan sahip oldukları alınmaktadır.

KÖTÜLERİN BAKAMADIĞI MÜCEVHER

Öykü

Eşsiz hazine Yeryüzünün bir ülkesinde içinde para yönünden hiçbir şey olmayan ama değerli eşyalarla dolu, satın alınmaya kalksa dünyadaki paraların yetmeyeceği bir hazine varmış. Altın işlemeli, sırma püsküllü kırbaçlar, işlemeli kalkanlar, uzun uzun kılıçlar bu hazinenin içinde olan süslü püslü eşyalardan bazılarıymış. Ama bu hazinenin ne kadar büyük değeri olduğunu herkes anlayamazmış. Bunları değeri ancak hazineye koyulunca anlaşılırmış.

İnsandan yapılan mücevher Başka ülkelerin hazineleri bu kadar zengin değilmiş ama onların hazinelerinde öyle bir mücevher varmış ki bu mücevher de bu hazine de yokmuş. O ülkede yaşayanlar böyle bir mücevhere sahip olmanın yollarını ararmış. Ama bu çok zormuş. Çünkü bu mücevher binlerce insandan yapılmış. İnsan kadındaki demir, gözündeki fosfor, magnezyum, sodyum, potasyum, kalsiyum kristalleri gibi insanlardan elde edilen yapılardan oluşmuş. Binlerce insan bu mücevher için kendisini feda ettiğinde ancak fındık kadar mücevher yapılabilmiş. Onlarda bu mücevheri yapmak için çok uğraşmışlar ama kendilerini feda eden ülke insanları ayrı ayrı yerlerde olduğu için bir türlü gerekli maddeleri birleştirememişler. Hayvanların kanlarından yapmaya çalışmışlar ama o da olmamış. Sonunda bu mücevherlerden çok olan bir ülkeden istemeye karar vermişler.

Mücevherin parlak ışığı İstedikleri ülkenin biri kendi hazinelerinden istediği kadarını almasına izin verilerse bir tane mücevher vermeyi kabul etmiş. Anlaşma sağlanmış. Ülkenin hazinesinden istediklerini gelip seçerek almış ve karşılığında fındık kadar mücevher vermişler. Fakat o kadar parlakmış ki ona bakmaya kalkan kral, saray adamları bakar bakmaz düşüp bayılıyorlarmış. Sebebini mücevheri aldıkları ülkeye sorduklarında o mücevhere kötü gözle bakanların kör olduğunu söylemiş.

Mücevhere bakabilmenin çözüm yolu Kral ülkedeki bilginleri çağırıp kendisinin iyi ve doğru bir kişi olduğuna inanıp inanmadıklarını sormuş. Gelenlerin yarısı sessiz kalmış. Bir kısım iyi ve doğru biri olmadığını söylemiş. Yalnız şeytanın sütkardeşi olan birkaç bilgin iyi olduğunu onaylamışlar. Kral iyiliğini ve doğruluğunu doğrulamayanların ağızını diktirmiş. Sessiz kalanlara da ülkede artık bilginlik yapmayı yasaklamış. Şeytanın sütkardeşlerine ise içlerinden kim mücevhere bakmasını sağlayacak çözümü bulursa sarayda baş bilgin olacağını müjdelemiş. İçlerinden biri mücevheri ters döndürüp bakmasını, bu sayede bir şey olmayacağını söylemiş. Gerçekten de öyle olmuş. Tüm saray görevlileri ve kral rahat rahat mücevhere bakabilmiş.

Temalar

Fedakarlık/Aitlik Mücevherin birçok insanın kanı ile oluşması gerçek hazinenin ve değerli olanın insanların özü ile ilgili olduğu düşüncesini doğurmaktadır. İnsanlar fedakârlık yaparak ortak bir değere

hizmet etmektedir. Bu durum kişinin kendini bir topluluğa ait hissetmesi ile kendinden vazgeçebilecek kadar fedakarlıkta bulunabileceğini gösterir.

Güç Gücü elinde bulunduran padişahın hoşuna gitmeyen ve çözüm üretemeyen bilgeleri cezalandırma mutlak gücün keyfi uygulamalara sebep olduğunu göstermektedir.

BAY ÖKÜZ'LE BAY AHMET

Kişiler

Ahmet Çok zengin ve tutumlu biridir. Arpa, mısır, saman alışverişi yapmaktadır. Evlidir ve bir çocuğu vardır.

Öykü

Ahmet Bey'in oğlunun ayakkabısı Ahmet Bey'in karısı oğlunun ayakkabısının yırtıldığını yenisini almaları gerektiğini söylemiş. Ahmet Bey söylenmiş. Kendi zamanında ayakkabıyı 5-10 yıl giydiğini, yine de babasının söylendiğini anlatmış. Karısı kendi suçu olmadığını, çocuğun ayakkabıyı yıprattığını söylemiş ama kızgınlıkla gidip oğluna söylenmiş. Oğlu ise suçun kendisinde olmadığını ayakkabının kaliteli malzemeden yapılmadığı için eskiden giydiği ayakkabılara göre çok daha çabuk yırtıldığını anlatmış.

Ayakkabıcıya şikayet Anne oğul ayakkabı almaya gitmişler. İki de ayakkabıcıya kalitesiz ayakkabı sattığı için söylenmişler. Adam haklı olduklarını söylemiş ama suçun kendisinde olmadığını belirtmiş. Zamanın değiştiğini insanlarda ahlak kalmadığını, kunduracıların suçu olduğunu söylemiş.

Şikayet zinciri Kunduracı sinir içinde deri kösele aldığı tüccara gidip, ona sattığı dayanıksız ve kalitesiz mallar için söylenmiş. Adam haklı olduğunu, kendisinin de memnun olmadığını ama dönemin değiştiğini, insanlarda ahlak kalmadığını söylemiş. Kaç deri fabrikası değiştirdiğini ama hiçbirinden memnun kalmadığını anlatmış. Bununla da kalmamış fabrika sahibine gidip şikâyetinde bulunmuş. Fabrika sahibi de kendisine deri satan tüccarlardan kaynaklandığını hem fazla para verip hem eski kaliteyi bulamadığını söylemiş. Fabrika sahibi de bununla kalmamış ve alışverişi yaptığı tüccara söylenmiş. Tüccar ona hak vermiş ve kendisinin de şikâyetçi olduğunu söylemiş. Ama ona göre suç mezbahaya kasaplık hayvan getiren sürü sahiplerindeymiş. Eskiden insanları ahlaki gibi derilerde sağlamış ama artık bozulmuş.

Öküze ulaşan şikayet Tüccar sürü sahibine durumu aktarıp söylenmiş. Sürü sahibi suçu üstlenmemiş. İnsanların ahlakının bozulması gibi öküzlerin de derilerinin bozulduğunu söylemiş. Öküzlerde bile namus kalmadığı konusunda şikâyet etmiş. Sonra da onu tüccara karşı utandırdığı için öküzlere kızmış. Öküz ise sahibine fayda sağlamak için her şeyi ile çaba gösterdiğini ama önüne çürük ot verdiklerini, yemlerin kötü olduğunu anlatmış.

Ahmet Bey'e varan şikayet Öküz derisinin aşığılanamasın üzülmüş, sahibine söylenmiş. Neden ona iyi bakmadığını sormuş. Sahibi onun suçu olmadığını, arpa tüccarı Ahmet Bey'in hem ürünleri pahalı hem de daha karışık kalitesiz sattığını iddia etmiş. Ahmet Bey'den hesap sorunca da Ahmet Bey suçun kendisinde olmadığını, insanlarda ahlak kalmadığını söylemiş. Çoluk çocuğun geçimini sağlamak için başkaları ona nasıl davranıyorsa öyle davranmak zorunda olduğunu açıklamış.

Kısır döngü Herkes birbirine benim suçum yok, insanlar değişti, ahlak kalmadı diyor. Bu kısır döngü devam ediyormuş.

Temalar

Ahlak/Yozlaşma Ahlaki değerlerin yitilmesi, yozlaşma ve çürüme bir toplumu baştan sona etkilemektedir. Bu etkilenme herkesin sorun yaşamasına sebep olsa da kimse sorunun bir parçası olduğunu kabul etmemekte ve sorumluluğu bir başkasına atmaktadır. Toplumsal sorunlarda herkesin farklı şekillerde etkisinin olduğu gerçeklerdir. Sorunların çözümü için değişim bireyin kendi ahlakından ve davranışlarından başlamalıdır.

DÜNYANIN EN BÜYÜK KRALI VE TAHTAKURUSU

Kişiler

Kral Hikâyenin ana kahramanının ismi hikâyede belirtilmemiştir. Çok yoksuldur. Karnını doyumak ve ÷lkeye kral olabilmek için tahtakurusu ile iş birliği yapmıştır. O zamana kadar olan en büyük kraldır.

Öykü

Tahtakurusu ve adamın anlaşması Bir ÷lkede her yıl kral seçimi olurmuş. Tüm ÷lke tartılmış ve en şişman çıkan kral seçilmiş. Bu yüzden bu ÷lkedeki herkes tüm yıl kilo almaya çalışmış. O ÷lkede çok sıska ve fakir bir adam varmış. Ah bir kral olsam diye sürekli içlenir dururmuş ama fakirlikte yiyecek yemeği bile yokmuş ki kilo alsın. Bu adam bir gün yine böyle içlenirken kaşınıp duruyormuş. Üzerinde tahtakurusu olduğunu fark etmiş. Bu tahtakurusu adamda hiç kan, can olmadığından küçücük ve siskaymış. Tam tahtakurusunu öldürecekken ona teklifte bulunmuş. Eğer beslenmesi için onu düşmanına götürse sonunda onun kral olmasını sağlayacaktı. Düşmanının kanını emdikçe düşmanına zarar verip öldüreceğini sonunda tüm varlığının ona kalacağını söylemiş.

Adam kendine düşman arar Adam düşünüyor ama bir türlü düşman bulamıyordu. Tahtakurusu onu zorladıkça sonunda bir komşusunu seçmiş. Tahtakurusunu komşusuna götürmüş. Ertesi gün tahtakurusu geldiğinde şişmanlamış. Bu böyle her akşam devam etmiş. Tahtakurusu irileşe irileşe fare kadar olmuş. Komşusu sonunda çocuklarını alıp evi terk etmiş. Bahçedeki meyveler sebzeler de adama kalmış.

Adam kral olur Tahtakurusu acıkınca yine kan istemiş. Adam onu sürekli seçtiği düşmanlara götürmeye devam etmiş. Tahtakurusu şişmanlaya şişmanlaya en sonunda köpek gibi olmuş. Sahibine sadık ama sahibinin gösterdiği kişiye saldırmaya can atıyordu. Adam birinin kızını isteyip ona vermediler mi, biri yanlışlıkla ayağına bastı mı sen benim düşmanımın diye tahtakurusunu üstlerine salıyor, yediriyordu. Tahtakurusu en sonunda boğa gibi olmuş. Tartılma vakti geldiğinde adamın kilosundan tartı kırılmış. Herkes coşkuyla onu kral seçmiş. Şimdiye kadar hiç bu kadar büyük kralımız olmadı diye sevinmişler.

Kral kendine düşman arar Kralın yanındaki tahtakurusu sürekli kan istemeye devam etmiş. Kral düşmanlarını bulmaları için emir vermiş ama kralın hiç düşmanı yokmuş. Bu yüzden sağa bakanlar kralın düşmanı diyerek sağa bakan insanları toplamışlar, tahtakurusu kan sağlamışlar. Onlar bitince sola bakanları düşman ilan etmişler. Kimse evden çıkmaz olmuş. İnsanlar korkularına birbirlerini hedef göstermeye başlamış. Tahtakurusu sürekli kan emiyor, insanları öldürüyor ve büyüyormuş. Tahtakurusunun ayakları yerde, başı bulutlarda olacak kadar büyümüş.

Tahtakurusu kralı yer Kral tahtakurusundan çok korkuyormuş. Tahtakurusu ona kan bulmazsa kralı yemekle tehdit etmiş. Kral etrafında sarayda kim varsa tahtakurusuna vermiş. Sonunda etrafında ve ÷lkede kimse kalmamış. Kral ağlamış, yalvarmış ama tahtakurusu bana yiyecek kan göster, düşmanını göster demiş. En sonunda kralın parmağının ucu kendi göğsünü göstermiş. Tahtakurusu kralı yemiş.

Temalar

Duyarsızlık/Gücün kötüye kullanımı Adam, kendi çıkarları için ilk başta zorlanarak, daha sonra kolaylıkla düşmanlar belirleyip tahtakurusuna hedef göstermektedir. Başkalarının zarar görmesi konusunda duyarsız davranır. Menfaatleri için başkalarına zarar veren bir durumu, kişiyi önemsememek sonunda sorunun büyümesine ve duyarsız davranarak buna izin veren kişinin de zarar görmesine neden olmaktadır.

ÇOBAN KÖPEĐİYLE MOTORLU TREN

Öykü

Sürüyü koruyan çoban köpeği Çoban köpeği sürüdeki korunları dikkatlice koruyordu. Sürüden ayrılanları hemen sürüsüne yakınlaştırıyor, görevini iyi yapmanın duygusuyla tekrar tetikte beklemeye başlıyordu. Birden tünelden motorlu tren sesi gelir ve tren hızla raylarda ilerler. Çoban köpeği bunu tehlike olarak algılayıp koşmaya başlar. Sürekli havlayarak treni kovalar. Tren ile sürekli arası açılır. Arası açıldıkça tren küçülür, uzaklaşır. Köpek trenin korkusundan küçüldüğünü düşünerek kendi ile gurur duyar ve havlamaya koşmaya devam eder. Adeta uçuyor gibidir. Tren iyice küçülür köpek durumdan çok mutludur. Sürüyü bu büyük tehlikeden koruduğunu düşünmüştür. Fakat çok yorulmuştur. Adım atacak hali yoktur.

Sürüyü kurt öldürür Çok yavaş adımlarla, adeta sürünerek çoban köpeği geri dönmüş, tekrar tepeye çıkmıştır. Fakat sürü yerinde yoktur. Kurtlar tüm sürüyü parçalamış, yemiştir. Koyunlardan arta kalanlar vardır. Çoban köpeği büyük tehlikeyi kaçırdık, koca treni yok ettim, bende korktu diye övünmeye devam etmiş. Sonra bitkin yere uzanıp koyun leşlerini izlemiş.

Temalar

Gerçeklik/Yanılsama Kendi yarattığımız ve gerçek olmayan büyük sorunlar, düşmanlar asıl sorunları gözden kaçırmamıza sebep olur. Gözden kaçırdıklarımız ve odaklanamadıklarımız sorumluluklarımızı yerine getirmemize, gerçeklik algımızın değişmesine yol açar. Köpek treni büyük bir düşman yerine koyarak kendine gerçek olmayan bir başarı hikayesi oluşturur. Günün sonunda sorumlu olduğu tüm koyunlar ölse de o başarısı ile övünmeye devam etmekte, olması gerekeni gözden kaçırmaktadır.

ESNEYEN İNSANLAR ÜLKESİ

Öykü

Salgın hastalık Zamanın içinde ülkenin birinde mutlulukla yaşayan insanlar varmış ama bu ülkeye bir salgın hastalık bulaşmış. Bazılarını sürekli zayıflatıyor, küçültüyor bazılarını ise irileştiriyor, büyütüyormuş. Fakat bu durum gram gram, milim milim olduğu için insanlar bu durumu hemen fark etmiyormuş. İrileşenler artık evlerine yataklarına yollara sığmıyor, daha büyüklerine yapa yapa kentlere sığmaz oluyorlarmış. Ufalanlarda ceviz kabuğunda, fındık kabuğunda yaşayabilir hale gelip en son mikroskopla görünecek kadar ufalıyorlarmış. O ülkede büyüyenlerin sayısı küçülenlere denk değilmiş. Küçülenler daha fazlamış.

İri olanlar küçülmeye başlamış Doğan çocuklarda küçülenlerin çocukları ise küçük doğuyor, büyüyenlerin ise iri doğuyormuş. Fakat normal olanın bu olduğunu sanıyorlar, hiçbir şeyi sorgulamıyorlardır. Fakat bir gün irileşenlerde küçülmeye başlamış. Hem de yavaş yavaş değil hızlı bir şekilde küçülüyorlarmış ve bu durum onları korkutmuş. Kimisi bu durumu kaldıramayıp intihar bile etmeye başlamış. Doktorlara gitmişler ama doktorlar çare bulamamışlar.

Ülkeye gelen uzman En sonunda başka bir ülkeden şişmanlatma uzmanını çağırmışlar. Getirdikleri uzman tartılmış ve boyunu ölçmüş. 45 gün onlarla yaşayacağını ve boyunun ve kilosunun değişmeyeceğini iddia etmiş. Onlarla yaşarken nasıl yaşadığına, neler yaptığına çok dikkat etmelerini de tembihlemiş. Onlarla yaşamaya başlamış ve günler geçmiş. Gitme zamanı gelince tartılmış ev boyunu ölçmüş. Gerçekten de ne zayıflamış ne boynu kısalmış. Yaptığım şeyleri aynen yapmaya çalışın demiş. Gemi uzaklaşırken ülke insanları onlardan farklı bir şey yaptığını hiç görmedikleri uzmanın ne yaptığına anlam verememişler. Gemi uzaklaşmaya başlarken uzman esnemiş. Ülkenin insanları kendilerinin de esnemeleri gerektiğini düşünmüş ve sürekli esnemeye başlamışlar. Gerçekten de küçülmeleri durmuş. İri iri, ufaklar ufak kalmış. Çünkü esnemekten, gerinmekten vakit bulamıyorlarmış ki yaşamaya vakitleri kalsın.

Temalar

Ayrışma/Duyarsızlaşma Toplumdaki farklı sorunlar, sorunun hangi tarafında olduğuna göre ayrılmaya sebep olabilmektedir. Öyküde salgının sebep olduğu durum yüzünden küçülenler bir tarafa, irileşenler başka bir tarafa ait hisseder ve diğerinin sorunlarına karşı duyarsızdır. Kendini aynı toplumun parçaları gibi görmezler.

Gerçeklik/Yüzeysel çözümler Toplumda oluşan soruna yüzeysel bir çözüm bularak küçüklerin küçük, büyüklerin büyük kalması durumunu kabullenmeleri gerçeği aramamalarına ve sorunun kaynağına ulaşamamalarına sebep olmaktadır. Salgının sebep olduğu durum normalleştirilir, insanlar gerçeklikten uzaklaşırlar. Gerçeklikten uzaklaşmak bilinçsiz davranışları da beraberinde getirmektedir.

İNSAN OLUN YAVRULARIM

Öykü

Karınca ailesi Ana karınca ile baba karınca yavru karıncaları çevresine toplayıp onlara karıncalık dersi verirler. Hayatta karınca olmaya çalışmalarını ve hiçbir zaman karıncalıktan ayrılmamalarını tembihler. Nasıl karınca olacaklarını sorduklarında ise anne ve babalarını örnek almalarını, onlar ne

yaparsa onları yapmalarını tembihlemiş. Karıncalar anne baba karıncalar ne yapıyorsa aynılarını yapmışlar. Yazın yiyecek toplayıp kışın uyumuşlar. Zamanı gelince yumurtlamışlar. Anne babaları artık ölme vakti geldiğinde hepsini tebrik etmiş ve haklarını helal etmiş.

Balık ailesi Baba balık ve anne balık çocuklarını etrafına toplayıp nasihatte bulunmuş. Hayatta balık olmaya çalışmalarını ve balıklıktan ayrılmamalarını söylemiş. Nasıl olacaklarını sorduklarında sadece onlar ne yapıyorsa aynısını yapmalarını tembihlemişler. Balıklar da öyle yapmış. Denizde yüzmüşler. Küçük balıkları yemişi büyük balıklara yem olmuşlar. Yumurta yapıp üremişler. Ölme zamanları yaklaşıncaya anne ve baba balık onları tebrik etmiş. Emeklerinin boşa gitmediğini söylemiş.

Ördek ailesi Baba ördek ve anne ördek çocuklarını etraflarına toplamışlar. Onlara ördeklik dersi vermiş ve ördeklikten asla ayrılmamalarını tembihlemiş. Nasıl yapalım diye sorduklarında onları örnek almalarını istemişler. Çocuklar anne ve babalarını örnek almış. Vak vak diye ses çıkarmışlar, suda yüzdüler, karada yürüdüler. Çiftleştiler ve yumurtladılar. Kuluçkaya yattılar yavru çıkardılar. Anne baba ördek çocuklarını etrafına toplayıp emekleri için tebrik eder ve emeklerinin boşa gitmediğini hepsinin ördek olduklarını söyler. Ördekler biz bir şey yapmadık ki siz ne yaptınız biz de onu yaptık dediler.

Hayvan aileler Köpek, sığır, manda, hamsi, balina, deve, fil, yılan, koyun, yeryüzünde ne kadar baba hayvan ve ana hayvan varsa yavrularını kendileri gibi olmalarını, kendileri ne yapıyorsa onu yapmalarını söylediler. Yavru hayvanlarda anne ve baba hayvanların yolundan gittiler. Baba ve anne hayvanlar ölürlen yavrularına memnuniyetlerini söylediler.

İnsan ailesi Baba insanla anne insan çocuklarını çevrelerine toplayıp onlara insanlık dersi vermiş. Hayatta insan olmaya çalışın, hiçbir zaman insanlıktan ayrılmayın demiş. Çocuklar ne yapacaklarını sorduğunda kendilerini örnek almaları gerektiğini anlattılar. Çocuklar da öyle yaptı. Tıpkı anne ve babalarına benzediler. Baba ve anne insan çocuklarını çevrelerine toplayıp yazıklar olsun dedi. Hiçbiriniz insan olamadınız diye kızdı. Emeklerinin boşa gittiğini söyledi. Çocuklar şaşırıldı. Sadece onlara baktıklarını ve onlar ne yaptıysa onu yaptıklarını söylediler.

Temalar

Kültürel aktarım/insanlık Öyküde tüm hayvanların çocukları anne babalarına bakarak onlardan türüne uygun davranışları öğrenir ve türüne, hayata uygun bir ömür geçirir. Fakat insan yavrusu anne, babasından yanlış davranışlar öğrendiği için insanın değerine yakışır davranmayı ve yaşamayı öğrenemez.

KENDİNİ TANIMAYAN KRAL

Kişiler

Kral Halkı tarafından sevilmeyen, baskıcı bir kraldır.

Veliaht Prens Halk ve saray görevlileri tarafından çok sevilen ve kral olması beklenen prensir.

Öykü

Sevilen veliaht Bir ülkenin kralı hiç sevilmezmiş. Kendi halkı sevmediği gibi saray çalışanlarından, etrafından kimse onu sevmezmiş. Onun aksine oğlu herkes tarafından çok sevilirmiş. Herkes ile çok iyi anlaşmış. Vatan aşkını her durumda belli edermiş. Ülkedeki gazetecilerle babasının baskılarından kurtulup sürekli bir araya gelir özgürlükten bahseder, babasının onlara karşı tutumunu eleştirmiş. Onlarla dostça sohbetler eder, kimi ile fotoğraf çektirir ve arkasına arkadaşına diye imza atarmış. Saray çalışanları ve halk ile de arası iyiymiş. Sık sık ülkenin bataklığına gidip kendisinin elinde olsa orayı cennete çevireceğinden bahsedermiş. Halkın birçoğu gerekirse veliaht için seve seve canını verecek durumdaymış. Veliaht tahta geçince geçim zorluğu çekilmeyeceğini düşünen dar gelirli işçiler de onu çok sever, onun kral olacağı günü beklemiş.

Kralın korkusu Kral bu duruma çok kızmaktaymış. Kendisinin sevilmeyip veliahtın bu kadar sevilmesi ve halk tarafından sahiplenmesi onu korkutmuş. Oğlunu sarayın bir yerine kapatmış ve onu susturmak için istediği kadar altın ve güzel kızlar teklif etmiş ama ülkesine yararlı olmak için yanıp tutuşan prens kanmamış.

Veliaht kral olur Halk sonunda kralı devirmiş. Halk sevinçten düğün bayram etmiş. Halkın ileri gelenleri veliaht kralı tebrik için saraya gitmişler. Kral onları süzmüş ama tanımamış. Kendilerini

hatırlatmaya çalışmışlar. Kapatıldığı yerde onun mektuplarını gazetecilere ölümü göze alarak iletmişlerdir. Veliht prens hatırlamamış. Eski kralı devirmek için onunla plan yapan biri kendini hatırlatmak isteyince başka biri ile karıştırıp karıştırmadığını sormuş. Ertesi gün gazeteciler gelmiş. Prens onları da tanımamış. Gazetecilerden birisi çekindikleri fotoğrafı göstermiş ama kral onu da tanımamış. Kral sevinçten hafızasını kaybetmiş diye konuşulmaya başlanmış. Kralı bataklığa götürmüşler. Kral oranın neresi olduğunu sorunca orayı göl yapmak ve temizletmek istediğini hatırlatmışlar. Kral burayı hatırlamadığını ve oranın çok kötü koktuğunu söylemiş.

Kral kendini tanıyamaz Kralı karşısına ayna koymuşlar. Bu kim diye sorunca, sizsiniz cevabını vermişler. Kral kendisi olmadığını iddia etmiş. Onların da bakmasını istemiş. Onlarda bakınca kralın aynadaki hayaline şaşırılmışlar. Kral haklı demişler. Kralın aynadaki hayali uzun eşek kulaklı, öküz boynuzlu, maymun kılı, domuz burunlu, gergedan ağızlı bir yaratıktır. Sarayda tutuklu olan yeni veliahdı kral yapmak ve eskisini devirmek için oradan ayrılmışlar.

Temalar

Güç ve Kimlik Prens babası kralken herkesle iyi geçiniyor, ülkesi için yapabileceği yeniliklerin hayalini kuruyordur. Tüm desteği arkasına alarak iktidara geldiğinde ise kendisi dahil kimseyi tanımaz. Aynada görünen yansıması bile değişmiştir. Gücün insanları değiştirip, farkında bile olmadan kendi kimliğini kaybetmesine sebep olduğu ima edilmektedir.

BAYAN MAYMUN

Öykü

Kafesteki maymun Adam kafesin içindeki maymunlara bakar. Dikkatini türünü bilmediği büyük bir maymun çeker. Hiç kıvıldamıyor düşünen adam heykelindeki pozisyonda duruyordur. Tam arkasını dönüp giderken maymun seslenir ve ona bakmasını ister. Adam şaşırır. Konuşan bir maymundur. Maymun bakıcısının konuşmasını istemediğini, bir beş dakika onu dinlemesini söyler.

Bayan maymunun anlattıkları Adamın acelesi vardır. Maymunun sürekli sözünü kesip acele etmesini söylese de maymun anlatmaya devam eder. O aslında maymun değil insandır ama yakalanıp oraya getirilmiştir. Mahkemeye de başvurursa oradan çıkamamıştır. Bir sürü yabancı ünlü kadın ismi sayar. Her seferinde kim meşhursa ona benzemeye çalışmış, saçını onun gibi kestirip boyatmış, vücudunu ve giydiklerini ona benzetmiştir. Görenler ayırt edemiyordur. Benzediği ve hayran olduğu kişiye yeni birinin ünlü olması ile ilgisi kayboluyor ve ona benzemek için uğraşıyordur. Kendisinin de kadın olduğunu ona bayan demesini istemiştir. Maymun deyince kızmıştır. Tam istediği şeyi söyleyecekken bakıcısı gelir.

Maymunun isteği Bakıcısı ile adam konuşur. Adam bayan maymunun insan olduğunu iddia ettiğini söyler. Adam onu birçok doktorun muayene ettiğini ve hepsinin onun maymun olduğunu onayladığını söyler. İnsana mı maymuna mı benziyor diye sorar. Adam da evet maymuna benziyor diye onaylar. Oradan uzaklaşırken yaban maymun o an kim ünlü ve nasıl giyip görünüyorsa ona söylemesi için ricada bulunuyordur.

Temalar

Kimlik/Benlik Sürekli başkalarını taklit ederek kimlik kaybı yaşamış maymunun, toplum ve otorite tarafından iddia ettiği kimliği reddedilmektedir. Kendisi olamayan biri, kendini başkalarına kabul ettirememektedir.

NİŞAN ALAN EŞEK

Öykü

Kıtlık sorunu Bir ülkede yaşayan insanlar bolluk bereket içinde mutlulukla yaşamış. Bu padişahın egemenliğindeki memleket hürriyet ve demokrasinin kendini çok güzel gösterdiği bir ülkeymiş. Fakat hiç dertleri olmayan bu insanların ülkesine kıtlık gelmiş.

Padişahın bulduğu çözüm Padişah düşünmüş taşınmış, kıtlık ile baş etmenin yolu olarak ülkenin dört bir yanına çığırtaclar yollamış. Her kim o ülkeye bir fayda sağlamışsa ona yaptığı işleme göre

nişan verilecekmiş. İnsanlar açlığı, yoksulluğu unutup nişan alma derdine düşmüşler. Padişah yapılan hizmetin büyüklüğüne göre çeşit çeşit nişanlar vermiş. Birinci dereceden altın yaldızlı nişan, ikinci dereceden altın suyuna batmış nişan, üçüncü dereceden gümüş kaplama nişan, dördüncü dereceden tenekeden nişan dağıtmıştır.

Nişan talep eden inek Artık ülkede demir, kalay, teneke bulunamaz olmuş. Herkes nişanlarıyla dolaşır olmuştur. İnsanların boynunda nişanları gören inek padişahın nişan dağıttığını duyup sarayın kapısına dayanmıştır. Onu içeri almasalar da inat edince padişah huzuruna kabul etmiştir. İnek nişan isteyince padişah ülkesine hizmet edenlere verdiğini söyleyip reddetmiştir. İnek insanların etinden, sütünden, derisinden, tezeğinden yararlandığını söyleyip hizmetlerini anlatmıştır. Padişah onu haklı bulup ikinci dereceden nişan vermiştir.

Nişan alan katır İneği gören ve olayları öğrenen katır da saraya dayanmış, onu içeri alana kadar gitmemiş, inat etmiştir. Padişah onu huzuruna alınca o da nişan istemiştir. Padişah sadece ülkesine hizmet edenlere verdiğini söyleyince, savaşlarda top ve tüfekleri taşıdığını anlatmıştır. Padişah katırı haklı bulup birinci dereceden nişan vermiştir.

Eşeğin nişan talebi Katırı göre eşek amcaoğlundan her şeyi öğrenip nişan almak istemiş ve aynı şekilde saraya gitmiştir. Padişah onun ülkeye hiçbir hizmeti olmadığını söyleyerek reddetmiştir. Eşek, onun gibi binlerce eşek kulu olmasaymış taht üzerinde oturup saltanat süremeyeceğini söylemiştir. Padişah karşısındaki eşeğin öyle bir teneke nişanla gözü doymayacağını anlamış. Hizmeti karşılığı verecek nişanın olmadığını ama ömrü boyunca her gün bir çuval saman bağladığını söyleyerek saltanatı için yiyip yiyip durmadan anırmasını söylemiştir.

Temalar

Toplumsal farkındalık/İktidar Padişah sorunun çözümüne yönelik gerçek önlemler ve çözümler bulmak yerine halkın dikkatini başka yöne çekecek bir değer uydurarak sahte çözüm önerisi bulur. Halkın toplumsal sorunların çözümü için kolaylıkla kandırılması otoritelerin iktidarını sorgulanmadan sürdürmesine olanak sağlamaktadır.

MERHUMUN VASİYETİ

Kişiler

Kasım Garip inanışları olan çok merhametli biridir. Hayvan sevgisi çok fazladır. En büyük zevki güvercinlere ekmek doğramaktır. Hiç et yemez. Bir sürü hayvan besler ama köpeği onun için çok farklı bir yerdedir.

Kadı Kadı olarak görev alan adam rüşvet alan ve görevini uygun şekilde yapmayan bir karakterdir.

Öykü

Karabaş'ın ölümü Kasım Efendi hayvansever ve bir sürü hayvan besleyen biridir. Ama on dört yıldır onunla yaşayan köpeğinin onda apayrı bir yeri vardır. Köpeği Karabaş'ın iki gün hastalıktan aniden ölmesinden sonra perişan olmuştur. Hiçbir şey onu avunduramaz olmuştur. Yirmi dört saat boyunca ağlamıştır. Sonra onları hiç tanımayan bir mahalleden ev kiralayıp, köpeğini tıpkı bir insan gibi sıcacık sularla ve sabunla yıkamış. Ona bir tabut yaptırmış. Yeni taşındığı mahalleye ölen kişiyi çocuğu olarak anlatmıştır.

Karabaş defnedilirken fark edilir Iskatçılara, duacılar, imama bol bol paralar verip töreni düzenlemiştir. Tam mezarlığa gidip köpeği mezarına koyma aşamasına gelince köpeğin kuyruğu görünmüştür. Benim yavrum kuyrukludur dese de durumu kurtaramamıştır ve insanlar Karabaş'ı görmüştür.

Kazım Efendi yargılanır Kazım Efendi'yi kadı karşısına çıkarırlar. Kadı bir köpeği neden insan gibi defnettiğini sorar. Kazım Efendi hâkim karşısında köpeğini över, meziyetlerinden bahseder. Fakat kadı kızar ve bunların geçerli sebep olmadığını söyler. Kazım Efendi bu kez de kendi yaptırdığı hayratı Karabaş yaptırmış gibi anlatmaya başlamıştır. Kadı, Kazım Efendi'ye sen mecnun musun, bu mümkün değil diye çıkışır. Zor durumda kalan Kazım Efendi, Karabaş'ın köpek olduğunu ama bambaşka bir köpek olduğunu, ölmeden ona vasiyette bulunduğunu söyler. Kadı, köpek vasiyet bırakamaz diye sinirlenir. Kazım Efendi malını fakir fukaraya bıraktığını söyleyip kuşağının içinden çıkardığı bir kese altını ona uzatarak, beş yüz altını da kadı efendiye verilmesini vasiyet etti demiştir.

Kadı Efendi'nin dönüşü Kadı Efendinin gözleri yaşarır. Karabaş'a rahmet okur ve başka ne iyilikler yaptı diyerek iyice anlatmasını ister. Merhumun vasiyetini yerine getirelim, büyük sevabı var diye de ekler.

Temalar

Toplumsal norm ve değerler Toplumsal normlar, değerler ve yargılar yüzünden Kazım Efendi'nin köpeği için düzenlemek istediği cenaze töreni tepki ve yargılama ile sonuçlanır. Bireylerin isteklerinin yazılı olarak suç teşkil etmese bile toplumsal norm, gelenek ve değerler açısından düzenlemesi, topluma göre şekillendirmesi beklenmektedir.

Yozlaşma/Menfaat Kendisine verilen altınlarla bir anda görüşü değişen kadı, Kazım Efendi'yi anlamaya ve dinlemeye başlar. Çıkarları için görevlerini uygun şekilde yerine getirmeyen insanların, kurumlarda da yozlaşmaya sebep verdiği görülmektedir.

TAMBURANIN TELİ

Kişiler

Ahmet Bey Lakabı Zengin Ahmet Bey'dir. Başka zenginlere benzememektedir. Eli çok açık, çok konukseverdir.

Mehmet Ağa Sebilin yanındaki bir çergide eskicilik yapmaktadır. Yoksul bir adamdır.

Uşak Ahmet Bey'in yanına çalışan uşak sert karakterlidir. Patronunun isteklerine uymayarak Mehmet Ağa'nın paralarını çalmaktadır.

Öykü

Ahmet Bey'in durumu Ahmet Bey çok zengin bir adammış. Yalıları, köşklere say say bitmezmiş. Aynı zamanda çok gönlü bol, eli açılmış. İnsanlara sürekli yardım eder, zenginliğini paylaşmış. İftar zamanı ona her selam vereni toplar evine iftara götürür yedirir içirmiş.

Mehmet Ağa'ya verilen para O gün yine evine giderken herkesle selamlaşmış, insanları iftara davet etmiş. Mehmet Ağa'nın sedirinin önünde durup onunla sohbet etmiş. Mehmet Ağa her lafını ömrünüze duacıyız diye bitiriyormuş. Ahmet Bey, Mehmet Ağa'yı iftara davet etmiş, işi bitene kadar da başında beklemiş. Beraber evine gitmişler. Ev çok kalabalıkmış. İftar yapmışlar. Yenilip içildikten sonra Mehmet Ağa gideceken elini çırpılmış ve uşağını çağırmış. Mehmet Ağa'ya iki gümüş lira vermesini istemiş. Mehmet Ağa kapıdan çıkarken uşak bir gümüş lira verince utana sıkıla konuşmuş. Ahmet Bey'in iki lira dediğini bir yanlışlık mı yaptığını sorunca uşak kızmış. Verdiği bir lirayı da alıp onu nankörlükle suçlamış. Mehmet Ağa'nın elinden bir şey gelmemiş, çıkmış gitmiş.

Uşak ve Mehmet Ağa'nın para olayları Bu olay iki kere daha yaşanmış. Ahmet Bey, Mehmet Ağa'yı ısrarla her seferinde yine iftara götürmüştü. Mehmet Ağa uşaktan çekinse de Ahmet Bey'i kıramamış, gitmiş. Ahmet Bey, her seferinde çıkış da ilk seferinde üç, sonrakinde dört gümüş lira vermesini uşağa tembih etmiş ve uşak da eksik para vermeye devam etmiş. Mehmet Ağa bir yanlışlık mı oldu diye sorunca da uşak kızarak verdiği paraları da almış.

Ahmet Bey'in isteği Bir sonraki gün Mehmet Ağa yine Ahmet Bey'in ısrarı ile iftara gitmiş. Bu kez yemek sonrası Ahmet Bey uşağı çağırmamış. Mehmet Ağa ile konuşmak için onu odaya almış. Onun dini bütün ve iyi niyetli biri olduğunu ve ona güvendiğini söylemiş. Ona bir kuyu tarif etmiş ve o kuyuya gidip Zengin Ahmet Bey'in talihi diye üç kere seslenince talihi ile konuşabileceğini anlatmış. Talihine artık daha fazla para istemediğini, çok parası olduğunu ve ona yettiğini, biraz da ihtiyacı olanlara vermesini istemesini tembihlemiş. Mehmet Ağa'nın eline de bir altın para vermiş.

Ahmet Bey'in talihi Mehmet Ağa tarif edilen şekilde kuyuyu bulmuş ve seslenmiş. Elini boru yapıp çağırdığı talihi bir süre sonra karşısında belirmiş. Elllerinde, üstünde değerli taşlar, yüzükler olan, kürk giymiş, yakışıklı biriymiş. Ahmet Bey'in dediklerini ona iletince Ahmet Bey'in talihi bu isteği kabul etmemiş. O tasalanmasın, yesin içsin gezsün demiş. Verdiklerinin daha hiçbir şey olduğunu daha fazlasını vereceğini söylemiş ve gitmiş.

Mehmet Ağa'nın talihi Mehmet Ağa gitmeden kendi talihi ile de konuşmak istemiş. Belki yalvarırsa talihinin yüzüne güleceğini ummuş. Üç kere Mehmet Ağa'nın talihi diye seslenmiş. Kuyunun dibinde

dim dim da dim dim, vermem de vermem diye bir ses duymuş. Mehmet Ağa'nın talihi kör, topal, kambur, yoksul, pis, suratsız ve tambura çalan biriymiş. Ne istediğini sormuş. Mehmet Ağa artık çok yaşlandığını, üç günlük ömrünü biraz rahat geçirmek istediğini söylemiş. Ona yalvarmış. O güne kadar bir gün yüzü görmediğini, hep çalıştığını söyleyip ona artık gülmesini istemiş. Talih kızmış. Bir altın görünce şımarıldığını, ona o altını da vermeyeceğini ama tamburanın telini tamir ederken bu olayın yaşandığını söylemiş. Vermem de vermem diye şarkı söylemeye devam etmiş.

Mehmet Ağa'nın talihsizliği Mehmet ağa yalvarıp belki kör talihini yumuşatırım diye kuyuya eğilip seslenirken cebinden altını düşmüş. Kuyunun dibinden kahkaha sesi ve talihinin vermem de vermem şarkısı duyulmuş.

Temalar

Talih Öykü, bazen ne olursa olsun kişinin şans ve talihinin değişmeyeceği görüşüyle bu durumların kişiden bağımsız olarak var olduğunu ifade etmektedir.

PIRTLIL MASAL

Öykü

Cimri uşak Çok zengin ve bir o kadar cimri karı koca varmış. Uşakları da bir o kadar cimriymiş ve efendileri ne derse onu uygulamış. Bir gün uşağa bal almasını söylemişler. Uşak pazara gitmiş ama zengin efendileri için yoksul pazarcıları kazıklamak için herkesle pazarlık yapmış. En sonunda o gün hiç bal satamamış bir pazarcı mecburen balı sermayesinin altında uşağa satmış.

Bal isteyen yoksul kadın Uşak bir tas bal ile dönerken yoksul bir kadın çok hasta olan çocuğu için bir parmak bal istemiş. Doktorlar bir parmak bal yemezse öleceğini söylemiş. Ama uşak kadınla pırt, pırt diye alay etmiş, dilini çıkarmış ve baldan vermemiş. Kadın adama beddua etmiş. "Bütün efendiler kendilerinden daha büyük efendilerin uşaklarıdır. O tastaki baldan yiyen bütün uşaklar senin gibi pırtlasın" demiş.

Pırtlayarak konuşmaya başlarlar Adam balı eve götürmüş. Sofraya koymadan önce tadına bakmış. Baldan yer yemez her kelimesinden sonra pırt demeye başlamış. Efendileri de aynı duruma düşmüşler. Durumu anlamak için belediye başkanına gitmişler. Belediye başkanı şaşırılmış. Baldan biraz tatmış ve o da onlar gibi her kelimededen sonra pırtlayarak konuşmaya başlamış. Ne olduğunu anlaması için kadıya gitmişler ve aynı durum kadının da başına gelmiş.

Olay padişaha kadar gider Bu durum böyle şeyhülislam, kazasker, bütün vezirler ve sonunda sadrazama kadar devam etmiş ve büyümüş. Ne olduğunu anlamak için baldan her tadan pırtlayarak konuşuyor ve her kelimede bunu yapıyor. En sonunda efendilerin en büyüğü padişaha gitmişler. Padişah da baldan denemiş ve o da öyle konuşmaya başlamış. Olayı araştırınca uşağa beddua eden kadını öğrenmişler ve arayıp bulup saraya getirtmişler.

Düzen aynı şekilde devam eder Padişah onları bu dertten kurtarmalarını emretmiş. Kadın aynı cümleyi yine tekrarlamış. "Kendini efendi sanan, ezilene efendilik, ezene uşaklık eden, balsızlara bal vermeyip balı yalnız kendileri yiyen uşakların uşakları pırtlamadan laf edemesinler" demiş. Çocuğu ölümden kurtarmak için kadına bir parmak bal vermekten başka çareleri olmadığını anlamışlar. Ama o balı yine de vermemişler. Ağızlarının tadı bozulmasını diye böyle konuşmayı tercih etmişler. O gün bugündür insanların bir kısmı pırtlayıp duruyormuş. Modern zamanda pırtlamanın karşılığı her konuşmadan öksürme, aksırık, tıksırık olarak kendini gösteriyor, vatandaşlardan oylarını istiyormuş.

Temalar

Cimrilik/Hırs Yoksul bir kadınla çocuğunun iyileşmesi için bir parmak balı paylaşmamak, efendilerin zengin olmasına rağmen uşağın pazarcıları kazıklamaya çalışması imkanları geniş olan efendiler, uşaklar, padişah gibi karakterlerin acımasızlığını, cimriliğini ve hırsını göstermektedir.

Toplumsal adaletsizlik Bir parmak bala ihtiyacı olan yoksul kadın, balı bulamadığı takdirde oğlunun öleceğini söylemektedir. Buna rağmen padişah dahil bu durumu çözecek kimse yardım etmemektedir. Kendi çıkarlarına uygun olduğu için sistemi bozmak istemeyenler, hırslarına yenik düşerek toplumun adaletsizliğinin sürmesine sebep olmaktadır.

SADRAZAM EŞEK

Öykü

Padişah ve hava durumu Ülkenin birindeki padişah kendi oluşturduğu özel ormanında, kendi yetiştirdiği özel hayvanları avlamak için boş zamanlarında ava çıkmayı severmiş. Ava çıkmadan önce de önce müneccime, sonra vezirlere, sonra sadrazamına, devlet adamlarına havanın nasıl olacağını sorarmış. Hepsisi de her zaman olumlu şeyler söyler, padişahın istediğinden farklı bir şey olamayacağını her şeyin mükemmel olduğunu söylerlermiş.

Yoksul köylü Yine böyle bir gün padişah ava giderken nasıl olduysa yol kenarında bir köylü ve eşeği varmış. Normalde padişahın geçtiği yollar günler öncesinden temizlenir, bütün köylüler de uzaklaştırılmış. Padişah yoksul, kıyafetleri yırtık köylüyü görünce şaşırılmış. Daha önce hiç köylü görmediği için ona in mi cin mi olduğunu sormuş. Köylü onun gibi biri olduğunu söyleyince kızmış, onun türünden böyle bir şey olmayacağını söylemiş öldürme emrini vermiş.

Hava durumunu bilen köylü Fakat tam boynu kesilecekken durdurmuş. Ona bir şans vermiş. Eğer sorduğu soruyu doğru cevaplırsa canını bağışlayacakmış. O gün havanın nasıl olacağını sormuş. Köylü birazdan bulutların kapatacağını, fırtınanın geleceğini, gök gürleyeceğini söylemiş. Padişah yine kızmış. O irade eyledikçe böyle bir şeyin mümkün olmayacağını söylemiş. Adamın eşeğini bir katırın kuyruğuna ve adamı da eşeğinin kuyruğuna bağlamışlar. Yollarına yürümüşler. Bir süre sonra hava bozmuş. Hava tam adamın söylediği gibi olmuş. Padişah kendini saraya zor atmış. Sadrazamını kovup adamı sadrazam yapmış. Sonra adama havayı nasıl tahmin ettiğini sormuş. Köylü eşeğin kulaklarına bakınca anladığını anlatmış. Eğer yağmur yağacaksa eşeğin kulakları sarkıyormuş.

Sadrazam eşek Padişah havayı bilen köylü değil eşekmiş diyerek eşeği sadrazam yapmış. Hava iyi olacaksa eşek tatlı tatlı anırmış. Yağmurlu olacaksa kulakları düşermiş. Fırtına olacaksa kuyruğunu sallarmış. Padişah sefere çıkacağı ava gideceği, savaş ilan edeceği zamanlar sadrazam eşeğine bakar ona göre davranırmış.

Temalar

Ön yargı/Bilginin değeri Padişah sarayındaki görevlilerin sözüne güvenir. Onların söyledikleri kendi egosuna uygundur ve görevliler de statülerini korumak için bu durumu sürdürür. Fakat gerçek bilgiyi yoksul ve bilgisiz görünen köylüden öğrenerek değerli olanın gerçek bilgi olduğunu ön yargısız olmak gerektiğini fark ettirir. Bilginin asıl kaynağının eşek olduğunu anladığında onu sadrazam yaparak yine gerçek ve doğru bilginin statü, mevkii ile ilgili olmadığı belirtilir.

ASLAN PAYI

Öykü

Aslan payı vergisi Orman kanunlarının yürürlükte olduğu bir ormanda bir aslan varmış. Bu aslan, ormandaki bütün hayvanları egemenliği altına almış. Ormanda ne kadar hayvan varsa, karıncadan file kadar hepsine vergi koymuş. Kurt, kuş hep vergi verirlermiş. Bu verginin adı da aslan payıymış. Ormanın bütün hayvanları gün doğumundan gün batımına kadar uğraşırlar, didinirler, çalışırlar, yakaladıkları avların en güzel yerlerini ayırır, vergi öderlermiş.

Aslan'ın muhafızları Aslan, sarayında oturur, yer içer, maymunlardan dalkavuklarının, dansözlerinin, papağanlardan bilginlerinin, kargalardan şarkıcılarının arasında keyif sürermiş. Arada sırada hem bir iş yapmış olmak, hem de ormandaki kullarını korkutmak için şöyle bir boy gösterir, kuyruk sallar, bıyığını yalar, bir iki kükrer sonra yine saray keyfine dalarmış. Aslan, ormandaki hayvanlar gününün birinde akıllarını başlarına toplarlar da, ayaklanırlar diye böyle bir tehlikeyi önlemek için sarayına köpeklerden muhafızlar almış. Vergi koyarak hayvanlardan aldığı aslan payı kendine çok geldiğinden artıklarını da sarayını koruyan köpeklerinin önüne atarmış.

Bülbüllerin isyanı Bir gün komşu ormanlardan birinde ayaklanma olmuş. Bu haberi güvercinler kanatlarında getirmişler. O zaman hayvanlar, aslanın haksızlığını anlamışlar. Önce bülbüller durumu sorgulamışlar. Hak, adalet, hürriyet diye şakımaya, çilemeye başlamışlar. Bülbüller duyan görevli sokak köpekleri koşup fino köpeklerine durumu bildirmişler. Fino köpekleri de büyükleri olan kurt köpeklerine, kurt köpekleri de başları olan çoban köpeklerine havlamışlar. Gitgide orman hâkimi aslana kadar haber gitmiş. Aslan kuşkulanmış. İşi tatlıya bağlamak için bülbüllere haber

göndermiş ve onları uyarmış. Onları sarayında yaşamaya, onu keyiflendirmeye davet etmiş ve yanlış yoldan dönmelerini istemiş. Aksi durum için korkutmuş.

Bülbüller öldürülür Bu haberden sonra bülbüllerin çoğu saraya koşmuşlar. Aslan onları altın kafeslere koymuş, aslan payından onlara da vermeye başlamış. Onlar da altın kafeslerinde, efendilerinin gönlünü eğlendirecek tatlı diller döker, şakırlarmış. Ormanda ses, soluk kesilmiş. Bütün bunlar olup dururken ormandaki bülbüllerden birkaçı altından da olsa kafes kafestir diye söylemeye devam etmiş. Çileyip durmuşlar. Köpekler yine kuyruk sallama sırasına göre haberi aslana iletmışler. Kızan aslan dut yemiş bülbül gibi sus pus olmayanların dilleri kesilsin emrini vermiş. Yeni çıkan bu orman kanunundan sonra, nerede çileyen bir bülbül yakalarlarsa, dillerini kesmeye başlamışlar. Dilleri kesilen bülbüller çileyemediklerinden, kaş göz ederek dertlerini anlatmaya başlamışlar. Kaş göz etmek de yasak edilmiş. Dillerini kesmekle de bülbüllerle baş edilmeyeceğini anlayan aslan, daha da direnenlerin başlarını koparılması için yeni bir orman kanunu çıkarmış.

Fino köpeği bülbülü kandırmış Ormanda artık ses çıkmıyormuş ama köpekler kendilerine yükselmek için iş gerektiğinden kurnazlık yapmak istemişler. Bir av köpeği ile bir fino köpeği, arama tarama sonunda bir gül dalına konmuş bir bülbül görmüşler. Bülbül ne şakıyabiliyor ne kaş göz edebiliyormuş. Derdinden göğsüne gül dikenleri batırır, kanı gül üstüne damlarken, gözünden inci yaşlar akarmış. Ama bülbülü kızdırıp konuşurmak, sonra da yaranmak için aslana bildirmek amacıyla bir kurnazlık düşünmüşler. Aslanın haksızlığından bahsedip konuşurmak istemişler. Bülbül, köpeklerin dalaveresini yutmamış. Ama fino ile av köpeği o kadar havlamışlar, ulumuşlar ki, sonunda dayanamamış doğru demiş. Olayı duyan aslan hemen yakalanmasını emretmiş. Fino onu kandırmak için sen dinlen biz başında bekleriz demiş. Bülbül, bu laflara inanmış. Günlerden beri de uykusuzmuş. Gözlerini yummuş. Fino köpeği bülbülün kanadından kapmış.

Av köpeği fino köpeğini kandırır Fino, ağzında bülbül koşmaya başlamış. Av köpeğinden önce saraya varıp aslanın vereceği armağanı kazanmak için koşmuş da koşmuş. Av köpeği finoya yetişmiş. Finonun ağzından bülbülü almak için bir düzen kurmuş. Yavaşlamasını, ikisinin aynı anda müjde vermek için havlamasını söylemiş. Fino yavaşlar yavaşlamaz, av köpeği, finonun kuyruğuna pençesini geçirmiş. Bülbülün kanadı finonun ağzına, finonun kuyruğu da av köpeğinin pençesinde olmuşlar.

Bülbül köpekleri kandırır Bülbül uyanıklık yapmış. Hep beraber aslanın önünde dua edip, alkışlamayı önermiş. Köpekler işkillenmişler ama, efendilerini alkışlamadı, mutluluğuna dua etmedi diye birbirlerine haber verirler diye, ikisi de birbirlerinin korkusundan bülbülün dediğini yapmak zorunda kalmışlar, Av köpeği alkış tutmak için pençesiyle çırpınırken fino onun pençesinden kurtulmuş. Bu sefer fino dua edeyim diye ağzını açınca bülbül uçmuş, bir gül dalına konmuş. Oradan, bütün hayatında ilk defa küfretmiş. Köpeklerin sözüne bir daha inanmayacağını söylemiş. Avını kaçıran fino da küfürlü bir şekilde bundan sonra köpeklerin sözüne inanmayacağını söylemiş. Av köpeği de aynı şekilde konuşmuş. Armağanı almadan efendiyi alkışlamayacağını söylemiş.

Temalar

Güç/Toplumsal adaletsizlik Otorite ve gücü elinde bulunduran aslanın korkutarak ve adaletsiz uygulamalarla ormandaki hayvanları sindirmesi, toplumsal adaletsizliği sürdürmesi öykünün ana temasını oluşturmaktadır. Otoriteyi elinde bulunduranlar kendi çıkarlarını korumak için bazı kişileri manipüle ederek veya ortak çıkarlar oluşturarak iktidarını koruyabilmektedir.

Korku/Baskı Bülbüllerin aslan payı vergisinin adaletsizliğine karşı gelmesi ve sayıları giderek azalsa da bu gerçeği orman halkına duyurmaya devam etmesi aslanın korku unsurunu giderek arttırmasına sebep olmaktadır. Aslan iktidarını korumak için cezanın şiddetini ölüme kadar vardırır. Sonunda bülbüller ötmez, jest, mimik bile göstermez olurlar. Ödenecek bedel ve korku arttıkça toplulukların sindirilmeye başladığı görülmektedir.

BİR ZAMANLAR

Öykü

Muhbirlere dolu ülke Bir zamanlar memleketin birinde bir Başkan varmış. Bu Başkan'ın özelliği, memleketi muhbirlere doldurmuş olmasıymış. Memleketteki nüfusun her üç kişisinden birisi profesyonel, geri kalan nüfusun yarısından çoğu amatör muhbirmiş. Profesyonel ve amatör muhbirlere başka gönüllü muhbirlere de varmış. Profesyonel, amatör, gönüllü muhbir olmayanlardan

çoğunun da hobisi muhbirlikmiş. Başkan, bu denli çok muhbiri de yeterli bulmadığından dış ülkelere de uzman muhbirler getirmiş. Bu denli çok olunca, muhbirler, muhbir olmayanları ihbar etmekle yetinmiyorlar, görevlerini yapmak, aldıkları parayı hak etmek ve alışmış olduklarından boş durmadıkları için birbirlerini ihbar etmekle de görev severliklerini gideremiyorlar, boş zamanlarını değerlendirmek için, kendi kendilerini bile ihbar ediyorlarmış.

Başkan hakkında fıkralar O ülkede muhbir olmayan hemen hemen hiç kimse kalmamış. Neredeyse muhbir olmayan kimse kalmamış olmasına rağmen bunca profesyonel, bunca amatör muhbirlerle, hobileri muhbirlik olanlara, yerli, yabancı uzman ve danışman muhbirlerle karşın, yine de Başkan'a başkaldırıyorlarmış. Sevmedikleri Başkan'ın aptallıkları üstüne durmadan alaylı, gülünçlü fıkralar uydurarak, Başkan'a karşı geliyorlar, başkaldırıyorlarmış. Bu fıkralar toplumda öyle tutulmuştu ki, durmadan üretilerek çoğaltılıyor, ağızdan ağıza bütün ülkede söyleniyormuş. Halk yine de bu Başkan'dan memnunmuş. Hiç olmazsa, halkı güldürecek fıkraların uydurulması gibi bir işe yarıyormuş.

Muhbirlerin endişeleri Bir zaman sonra Başkan'ın aptallığını anlatan alaylı fıkralar o denli çoğalmıştı ki, bağırp çağırılmaların, yazıp çizmelerin, toplanıp yürümelerin, gizli örgütlerin, şiddetli muhalefetlerin, silahlı ayaklanmaların yapamadığı işi bu fıkralar yapmaya başlamış. Bu durum karşısında muhbirler görevlerini yapmak zorunda hissediyorlarmış. Alaylı fıkraların daha önceden ihbar edilmemişlerinin nedeni, alaylı fıkradaki aptallıkların Başkan'ı anlattığını söylemenin güçlüğümüştü.

Fıkralar Başkan'a anlatılır Muhbirbaşı, uygun bir zamanını kollayıp, bir gece sarayda, ileri gelenlerle söyleyip gülüşürlerken, bu fıkralardan birini anlatmış. Muhbirbaşı fıkrayı anlatınca, Başkan kahkahalarla gülmüş. Demek gülünmesi gerekir diyerek, öbürleri de kahkahalarla gülmeye başlamışlar. Bu ne hoşgörülü Başkan'dı ki, kendisiyle alay edilmesine bile gülüyor diye düşünmüşler. Başkan başka fıkraya olup olmadığını sorup diğer fıkraları da anlattırmış ve çok gülmüş. Muhbirbaşına anlattığı fıkraların çok komik olduğunu, ama başyardımcısının kulağına onun hakkında yapılan bu fıkralar giderse ayıp olacağını söylemiş. Üstüne alınmamış. Başkan böyle söyledi ama, yine de bu fıkraların sık sık kendisine anlatılmasını istiyor, Başyardımcısının aptallıklarına katıla katıla gülüyormuş.

Fıkralar Başyardımcı'ya anlatılır Muhbirbaşı, kimin çıkardığı bilinmeyen fıkraların bütün Başkanlık makamını, bu arada kendi yerini de çürütüp yıkacağını düşünerek, bunları Başyardımcıya anlatmış. Başyardımcı, kendisiyle alay edildiğini anlar, bu tür fıkraların uydurulmasını yasaklar diye düşünmüş. Uygun bir zamanını kollayıp Başyardımcının konağında o fıkralardan birini anlatmış. Başyardımcı, öyle gülmüş ki, orda bulunanlar da kahkaha ile gülmüşler. Başyardımcı hakkında yazıldıklarını düşünmüş. Aptal da olsa kendi başbakanımızdır diyerek duyulmamasını istemiş.

Başbakan fıkraları duyar Muhbirbaşı ille de görevini yapmak istediğinden bir uygun zamanını bulup o fıkraları Başbakan hazretlerinin konağında anlatmış. Başbakan hazretleri kasıklarını tuta tuta güldükten sonra İçişleri Bakanı'nın aptallıklarını da ne iyi anlatıyor yorumunu yapmış. Ama ayıp olur diye duymasını istememiş.

Suçlu bulunur Muhbir başı aynı durumu İç işleri bakanı, Maliye Bakanı, falanca dairenin müdürü, falanca dairenin müdür yardımcısı, şube müdürü derken en son alt basamakta çalışan bir memura kadar gitmiş. Muhbirbaşı'nın bütün istediği, fıkrayı anlattıklarından birinin olsun, bunların kendisi için uydurulduğunu sanıp kızmasıydı. Çünkü herhangi biri kızarsa, Başkan başta olmak üzere Başbakan ve Bakanlar ve onlardan sonraki ileri gelenler bu aptallık fıkralarına hedef olmaktan kurtulacaklardı. Muhbirbaşı söylenen dairedeki baremin en alt basamağındaki dar gelirli memura aptallık fıkralarını anlattı. Memur gülmedi. Bu fıkraları dinleyip de gülmeyen ilk insan oydu. Muhbirbaşı arka arkaya fıkraları anlattıkça rengi uçtu, sarardı. Bu fıkraları ilk kez ondan duyduğunu söyledi. Muhbirbaşı derin bir nefes alıp rahatlamıştı. Geniş bir soluk aldı. Bu alaylı fıkraların kimin için uydurulduğu anlaşılmamış ama hiç olmazsa en sonunda fıkraları uyduran suçluyu yakalamıştı.

Temalar

Baskı/İsyan Başkan'ın toplumsal baskıyı ve denetimi abartarak ülkede muhbirlik yapmayan, şikayet edilmeyen kimseyi bırakmaması bile güçlü bir başkaldırıcıyı engelleyememiştir. Başkan'ın hakkında yayılan ve onu alaya alan fıkralar en etkili protesto yöntemlerinden, muhalefetten daha etkili olduğu görülmektedir. Bazen basit eylemler daha etkili sonuçlar doğurabilmektedir.

Yozlaşma Ülkede yayılan ve en sert eleştirilerden ve eylemlerden daha fazla etkili olan alay içeren fıkralar muhbirlerin dikkatini çeker. Çünkü etkisinin artarak iktidarı sarsması ve dolayısıyla kendi

konumlarını etkilemelerinden korkmaktadırlar. İktidardaki hiçbir otoritenin alayları kendi üstüne alınmaması ve başka birini aptallıkla suçlaması yozlaşmaya dikkat çekmektedir.

LA FONTAİNE'İN YAZAMADIĞI MASAL

Öykü

En zeki hayvan yarışması Hayvanlar, kendi aralarında, en zeki hayvan yarışması düzenlemiş. Her hayvan, kendini hayvanların en zekisi sandığından, bu yarışmayı kazanacağını sanıyormuş. Ama hepsi de yarışmanın birinciliğine iki güçlü adayın tilki ve sansar olduğunu biliyormuş. En zeki hayvan yarışmasının yapılacağı gün yaklaştıkça, yarışma birinciliğine iki güçlü aday olan sansarla tilki arasında korkunç bir rekabet başlamış. Bu iki zeki hayvan birbirlerine düşman olmuşlar. Sansar tilkinin, tilki de sansarın kazanmaması için elinden geleni yapıyormuş. Rakibi kazanmasın da başkası kazanırsa kazansın diye düşünüyormuş. Durum düşmanlığa kadar varınca birincilik için aday aramaya başlamışlar ve zekâ konusunda kendileri ile yarışamayacak, onlara zararı olmayacak bir hayvan bulmuşlar. Öküzü bu konuda kandırmaya çalışırlar.

Öküz en zeki hayvan seçilir Tilki ve sansar öküzün zekasının reklamını yapmak için yarışa girişip diğer hayvanları da etkilemişler. Hayvanlar, öküzün zeki olmadığını, yarışmayı kesinlikle kazanamayacağını elbet biliyorlarmış ama belli etmemişler. Birbirlerine öküzün ne kadar zeki olduğunu sürekli anlatmaya başlamışlar. Bütün hayvanların bu yoğun propagandası karşısında öküz de yavaş yavaş gerçekten hayvanların en zekisi olduğuna inanmaya başlamış. Yarışma günü geldiğinde bütün hayvanlar, öküzün hayvanların en zekisi olduğunda anlaşmış ve böylece öküzün hayvanlar toplumundaki yeri, işi, görevi, düzeyi, yükselmiş oldu.

Çiftesi en güçlü hayvan yarışması Bir gün hayvanlar arasında, çiftesi en pek hayvan yarışması yapılacaktı. Hiç kuşkusuz, çiftesi en pek hayvan ya at ya da katırmış. Eşek de benim çiftem de güçlüdür dese de diğerlerinin daha güçlü olduğu belliymiş. Katır atın, at da katırın çiftesi en güçlü hayvan diye seçileceğinden korkuyormuş. Bu yüzden öküzün çiftesini övmeye başlamışlar. Her hayvan kendini çiftesi en güçlü hayvan sanıyormuş. İşte bu yüzden bütün hayvanlar, çiftesi zayıf bir hayvanın çiftesi en pek hayvan olarak seçilmesini istemekteymiş. Yarışma günü bütün hayvanlar, öküzün çiftesi en güçlü olduğunda birlik göstermişler. Böylece en zeki hayvan olan öküzün çiftesi en güçlü hayvan olarak da hayvanlar toplumundaki yeri, işi, görevi, düzeyi daha da yükselmiş.

En hızlı koşma yarışması Bu durum farklı yarışmalarla sürmüştü gitmiş. En hızlı koşma yarışında tazi ve tavşan benzer rekabet yüzünden öküzü ön plana çıkarmış. Yarışma günü hızlı koşabilenler, rakipleri birinci olmasın diye birbirlerini çelmelediklerinden, önleyip engellediklerinden düşüp devriliyorlarmış. Hepsi de, içlerinde en yavaş koşan öküzün birinci gelmesini istiyorlar, ona yol veriyorlarmış. Bunun sonunda öküz birinci olmuş. En zeki, çiftesi en pek, en hızlı koşan hayvan seçildiğinden, öküzün hayvanlar toplumundaki yeri, düzeyi, işi, görevi daha da yükselmiş. Öküzün burnu büyümüş.

Yarışmalar devam etmiş En yakışıklı hayvan seçimi için ön plana çıkan dağ keçisi ve geyik de aynı şekilde davranmış. En yırtıcı hayvanlardan kartal ve kurt da en yırtıcı hayvan seçiminde öküzü ön plana çıkarmış. Hayvanların en düşünür olan kazla hindi, en koruyucu hayvan seçiminde çoban köpeği ve kurt köpeği, en büyük hayvan seçiminde fil ve deve, en sütlü hayvan seçiminde inek ve manda aralarındaki düşmanlığa varan rekabet ve diğer hayvanların da kıskançlığı yüzünden öküzü birinci seçmişler.

Öküz başkan seçilir Bir gün hayvanlara yeni bir başkan seçilecekti. Aslan her zaman tabii ki başkanlık yapmış ama kaplan da buna aday olmuş. Kaplan ev aslan ve arasında da düşmanlığa varan bir rekabet oluşur. Bu yüzden ikisi de birbiri olmasında kim olursa olsun gözüyle bakıyordur. Bütün hayvanlar, hak etmediklerini, layık olmadıklarını bile bile hayvanların başkanı olmak istiyorlardı. Her başarılı, her güçlü kıskanıldığından, onlar da aslanla kaplanı çekemiyor, kıskanıyorlardı. İşte böyle böyle hayvanların başkanlığına öküz aday gösterilmiş. Çünkü hayvanlar, inanmadan öküzü en zekileri seçmişler, ama sonra sonra inanmaya başlamışlardı. Öküzü, yalan olduğunu bile bile, en sütlü hayvan, en güzel hayvan seçmişler, sonradan bu seçim resmileşince kendi yalanlarına inanmaya başlamışlardı. E böyle olunca, en zeki, en çiftesi pek, en hızlı koşan, en yakışıklı, en yırtıcı, en düşünür, en iyi koruyan, en büyük, en çok süt veren hayvan olan öküz, sonunda başkan da seçilmiş. Hayvanların tarihini yazan gergedan, çağını yazdığı tarih kitabına bu olayı "Atla katır tepişir, olan eşeğe olur. Öyle zaman gelir, güçlüler birbirine girer, arada öküz bile başkan olur." diye anlatır.

Temalar

Rekabet/Kitlesele manipölasyon Kitlelere yapılan bilinçli propaganda ve etkili bir kampanya ile en olmayacak kişi bile başkan gibi önemli bir pozisyona seçilebilmektedir. Bu öykü ile toplumların ne kadar kolay manipüle edilebileceği de görölmektedir. Rekabet, hırs ve kıskançlık unsurlarının ön plana çıkması bilgi, beceri, adalet gibi unsurların gerektiği değeri görmemesine sebep olmaktadır.